

Naročnina mesečno
25 Din, za tuzem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
tuzemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 9.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b, telefon 2992

Junaštvo našega svetovnega nazora

Ob velikih prelomih v zgodovini človeštva je krščanska vera še posebej zahtevala od svojih vernikov junaštva. Ne takrat, ko se reke pomirijo, ko se leno raztegnejo v širino in se v debelih masah komaj vidno pomičejo po izglajenih koritih, niti takrat ne, ko se drenjajo skozi skalnate čeri in padajo čez skale in granitne plošče, ampak v zgornjem toku je treba poguma in junaštva veslaču, ki je zasedel čoln, da preplave reko do njenega izliva v morje. Tam je treba najprej razumnega, hladnega junaštva, je treba pametnih priprav, je treba resnega študija in železne volje, je treba junaškega duha v junaškem telesu. Kdor bi se predal slapovom in skalam brez priprave, ni več junak, ampak lahkomisljen norec, ki ne zasluži obhodovalja, k večjemu še pomilovanja.

Zdi se, kot da bi se ta iz narave vzeta slika v zgodovini krščanstva vedno in vedno ponavljala. Krščanski svetovni nazor, kot se v znanstvenem jeziku imenuje, kar naše ljudstvo bolj skromno in bolj resnično izraža s krščansko vero, še ni nikdar zahtevalo junaštva, kadar je življenje teklo mirno, široko in bohotno. Kadar je vse, družba, država in družina tvorilo le po izglajeno korito, po katerem se je neovirano pretakalo z vso svojo silo krščanstva. Tudi v dobah krvavih ali nekrvavih velikih človeških preobratov krščanstvo ni zahtevalo junaštva, sluteč, da bi v prelivanju človeških strasti žrtve bile brezuspešne ali vsaj manj koristne, kot pa življenja, ki se ohranijo za delo obnove na razvalinah. Pač pa je krščanstvo, ki ga vodi večno modra roka božje previdnosti, še vedno prišlo pred svoje vernike z zahtevami junaštva, kadarkoli je slutilo — pa slutilo ni pravi izraz pri božji ustanovi — kadar je z gotovostjo vedelo, da prihajajo neizbežno veliki prevrti, temeljiti prelomi, ki bodo človeštvo razgibali in razmajali do dna.

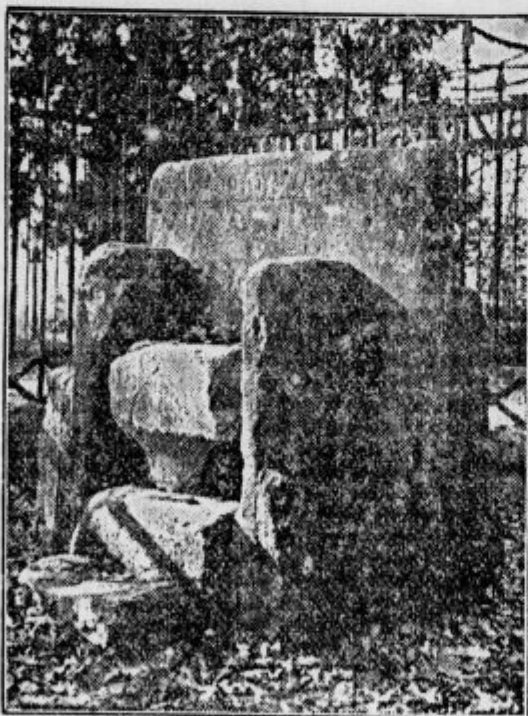
Tako je bil ves stari vek dolga trpeča priprava na prihod krščanstva in na največjo revolucijo, ki se je sploh kdaj vršila in se bo kdaj vršila med človeštvom. Stari, predkrščanski vek je moral pripravljati v trpljenju vse one velike značaje, ki jih potres, ki ga je povzročilo krščanstvo, ni uklonil, je pripravljalo ono junaško ozračje in heroično razpoloženje, brez katerega bi krščanstvo ne bilo nikdar moglo prebiti samo jersalemskega obzidja. Stari predkrščanski vek, veliki advent v zgodovini človeštva je prenapolnjen junaških činov, od Davida mimo Makabejev in velikih klen, ki se skozi davna stoletja bližajo kot vzori junaštva in brezkompromisnega tveganja za ideale, ki so bili kot sveti spoznani in pripoznani. Vzgojeni v duhu tako velikih tradicij neustrašenosti, ljubezni do žrtve, ožarjeni in utrjeni od tako vzvišenih vzorov, so bili ti rodovi zreli, da sprejmejo zrno krščanstva in da ga v vseh burjah in viharjih ter navzlic njim razvijejo v drevo, ki ga nikdo razum Boga več podreti ne more. Samo rodovi, ki so izšli iz te od junaštva naravnost pregnecene preteklosti, so bili v stanu dati nezlomljive apostole in učence, ki so v dimu in krvi prvih krščanskih stoletij vzdržali, ne samo vzdržali, ampak zmagnali ter slednji ostali sami na razvalinah zrušenega poganstva, da zgrade znova človeško družbo po idealih največjega junaka, ki je vzdržal nezlomljen tja do Križa in — zmagal.

Isto je bilo v drugi revoluciji človeštva, ko je kriva vera, najprej pod imenom luteranstva, zatem pod imenom prosvitljenega liberalizma, hoteli omajati — in sta zares tudi omajali — temelje krščanskega reda. Srednji vek je poln junaštva, saj se imenuje junaški vek. Krščanstvo se je takrat treniralo v strašnih križarskih vojnah, treniralo se je v heroičnem kulturnem delu. Pragozdovi so padali, šole so vstajale, od jutra do večera in dolge noči so škripale peresa po pergamentih, da se je rešilo najboljše od umrlega veka, kri je tekla na oborbnih krstih, kamor so butali valovi poganov. Le tako je bilo mogoče, da so v krščanstvu utrjeni, od mladih nog v vzvišenih vzorih krščanskega junaštva vzgojeni rodovi prestali potres protestantizma, ki je porušil vso severno Evropo. Vrhovi so se amajali, a kar je bilo v trdobi pripravljenega, v junaštvu treniranega, je ostalo po konci, četudi so glave padale, če tudi so vesala delovala. Vihar je šel mimo, a krščanstvo je ostalo. Tudi prosvitljenska francoska revolucija, ki si je zadala nalogo, da pretrese in zlomi vso južno Evropo, ni mogla podreti teh velikanih duha in srca, ki so naenkrat vstali iz skromnih ljudskih mas, kjer so si v navidezno brezuspešnem boju proti korupciji in lahkovivju višjih slojev ojekleni misice duha in telesa in so z razpetimi rokami zaustavili pošast revolucije, ki je drla naprej. Zato ni čuda, če so se nad kupi postreljenih mrtličev, nad razvalinami požganih cerkva, nad bohotami sprostenih strasti, dvignili neomadeževani in nestrni veliki značaji, pripravljeni, da odpustijo in da pospravijo junaško — razvaline revolucije, ki je šla mimo njih, a ne preko njih.

Tudi naša doba, ki jo preživljamo, se nam zdi doba priprave na neko še večje, se hujšo dobo, ki bo značila nov, tretji veliki človeški potres v zgodovini naših borih 2000 let. Mi to sklepamo iz tega, ko nas krščanstvo vedno bolj jasno navaja do tega, da se treniramo v pripravah, v težavnih pripravah na nekaj — hujšega bi rekli malodusi, na nekaj svetlejšega pravimo mi, ki nočemo demantirati tradicij junaštva v razvoju krščanskega svetovnega nazora. V kratkih poveljnih letih smo doživeli že več takšnih miglavij: Bog je postal neznanost, trpljenje ruskemu narodu, ki ga naj prečisti, ki naj ustvari vzore junaštva, neustrašenosti in brezmejnega tveganja, da bodo svetili in vodili v še težjih dnevih obnove, ki ne more izostati. V Meksiki je božja previdnost pretresla krščanstvo in zahtevala od njega dokazov junaštva in sposobnosti za nove čase, ki prihajajo. V Španiji so zažarele cerkve in samostani in so se polnile ječe: Bog je iskal junakov v luči ognja in v sencah ječ za še hujše preiz-

Proslava kralievega rojstnega dne

17. december na Koroškem

Vojskovski stol na Gosposvetskem polju

Celovec, 20. dec. Tudi na Koroškem so rojstni Nj. Vel. kralja proslavili zelo svečano. Celovski listi so prinesli zelo simpatično pisane članke o Nj. Vel. kralju Aleksandru. »Kärntner Tagblatt« piše: Jugoslavija je 17. decembra proslavila 45. rojstni dan svojega kralja. Nj. Vel. kralj Aleksander je v svoji domovini zaradi velikih uspehov, ki jih je dosegel, zelo priljubljen. Pod vladjo njegovega očeta kralja Petra je Srbija leta 1912 osvojila Južno Srbijo, pri čemer je sedanjemu kralju Aleksandru, takratni prestolonaslednik, poveljeval 1. armadi, ki je z odločilno zmago pri Kumanev odločila vso vojno v svojo korist in osvojila starodavna mesta Skoplje, Prilep in Bitolj. Dve leti nato

se je začela svetovna vojna, v kateri je moral tedanji regent Aleksander rešiti težke naloge, kar je pa naposled privedlo do proglasitve kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pred 15. leti. Po smrti svojega očeta je kralj Aleksander zasedel prestol nove kraljevine. Novi kralj je posvetil vse svoje sile delu za mir in za veličino svoje države. Pri tem mu gre velika zasluga, da je zaradi vojne izžrpano državo gospodarsko konsolidiral, jo združil pod enotno upravo — deli nove države so sestajali iz sedmih različnih pravnih področij — in ji zagotovil normalen in miroljuben napredek. Trdno prepričan o uspehu svojih načrtov in o njih koristi za narod, se ni strasil prevzeti težko odgovornost s tem, da je vzel vodstvo države v svoje roke. 6. januarja 1929, ko so brezobzirna demagogija in strankarski boji spravili državo v zagato, je kralj Aleksander nesebično prevzel vso oblast v svoje roke in tako rešil državo iz velike nevarnosti. To energično dejanje ni malo pripomoglo k okrepljeni državi in h konsolidaciji političnih razmer v njej. Od takrat datira tudi preimenovanje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v kraljevino Jugoslavijo.

V zunanji politiki zasleduje kralj Aleksander politiko ohranitve miru in izpolnjevanja mednarodnih obveznosti. Pri tem ga odlikuje njegova iskrena ljubezen do miru in želja, da se vsi spori rešijo sporazumno in miroljubno. Vzlie svojemu osebnemu junaštvu in svojim uspehom na bojnem polju se nikdar neče zapeljati v vojne pustolovščine, ker vidi v vojni zlo, ki se ga je treba za vsako ceno ogniti. Prav tako kakor njegov kralj je tudi Jugoslavski narod globoko prežet želje po miru. Jugoslaviji je mnogo do tega, da ohrani dobro razmerje z vsemi sosedi da se ohrani za človeštvo toli potrebn mir. Zato je tudi Jugoslavija pod vodstvom svojega kralja sklenila že mnogo pogodb in sporazumov, ki jim je namen zagotoviti mirni razvoj države in preprečiti njene nevarnosti.

„Freie Stimmen“

Tudi »Freie Stimmen« se spoštljivo spominja 45. rojstnega dne jugoslovanskega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. List podaja kratek pregled najtežje srbške zgodovine in zgodovine razvoja Jugoslavije ter naglašja, da se je pod regentstvom tedanjega prestolonaslednika Aleksandra po končani svetovni vojni izvršilo zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev in sedanjega kraljevino Jugoslavijo. Pozne-

je je prišlo v mladi državi do medsebojnih razprtij, tako da je kralj Aleksander v najboljši želji, da ohrani enotnost Jugoslavije, 6. januarja 1929 ukinil tedanjo ustavo in prevzel državne posle sam v svoje roke. S tem je hotel doseči pomiritev, kar se mu je tudi posrečilo, zakaj pred tremi leti je mogel tedanji diktatorski režim zrahljati in stopiti spet na pot parlamentarnega življenja. Kralj Aleksander se je zmerom boril za ohranitev miru, posebno na Balkanu, in je to tudi pri neštetihih prilikah naglasil. Tudi najnovejši obisk bolgarskega kraljevskega pa. a v Beogradu je izraz teh njegovih stremiljenj. Notranji in zunanji mir v blagor države in naroda, to sta maksimi politike jugoslovanskega vladarja, ki ga poleg skromnosti in preprostosti odlikujejo velika inteligenca, energija in neumorna delavnost.

Sprejem na konzulatu

Oba lista prinašata tudi izžrpano poročilo o proslavi, ki se je vršila v Celovcu o priliki 45. rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. V nedeljo je bila v tukajšnji stolni cerkvi sv. maša, ki so se je udeležili vsi tukajšnji odličniki in zastopniki konzularnega zbora. Opoldne je bil nato sprejem v prostorih jugoslovanskega konzulata. Pri sprejemu je bil zbran ves oficijelni Celovec z deželnim glavarjem, višjo duhovščino, višjimi uradniki, zastopniki gospodarskih, vojaških in civilnih krogov ter konzularnim zborom. Tudi zastopniki listov so bili v velikem številu zastopani. »Kärntner Tagblatt« pri tej priliki hvali gostoljubnost jugoslovanskega generalnega konzula dr. Miroševića, ki je postala v Celovcu že prislovična.

Krajev dan v Zagrebu

Zagreb, 20. decembra. Nj. Vel. kraljica se je dopoldne ob 11 odpelala s sanmi v Sestine. Ob 15.15 se je kralj odpelal na izlet z avtomobilom v zagrebško okolico, med tem ko je kraljica obiskala Krščansko zajednico mladih ljudi, ki delujejo v naši državi pod pokroviteljstvom prestolonaslednika Petra in pod predsedstvom kneza Pavla in kneginje Olge. Pred poslopjem Zveze mladih, ki stoji na Jelačićevem trgu, se je bila medtem zbrala velika množica ljudi, ki je napolnila skoraj ves trg in ob odhajanju kraljice priredila navdušene ovacije.

De Valera in Irša

Boj demokracije proti diktaturi

London, 20. decembra. Za usodo generala O'Duffyja se zanima vsa angleška javnost. Gibanje, ki ga je vzbudil general O'Duffy na Irskem, ni samo na sebi želo posebnih simpatij v Angliji, ker je bilo fašističnega duha. Toda general O'Duffy je bil mož, ki je delal silne preglednice de Valera v trenutku, ko se ta pripravlja na preglasitev irske republike in s tem na ločitev od angleškega imperija. General O'Duffy je na vsak način slabši od de Valerov h republikancev in je bil nasproti Angliji neprimerno bolj spravljiv.

Že aretacija irskega generala, ki je imel za seboj nad 60.000 tako zvanih modrih srajc je sama na sebi senzacija. Tudi način aretacije je bil res senzacionalen. De Valera je razpustil organizacijo modrih srajc in general O'Duffy je sklical veliko zborovanje v »Westport« v deželi Mayo. Čeprav je noša modrih srajc oblastno prepovedana so se v Westportu zbrale modre srajce v velikem številu. Mesto se je spremenilo v pravi bojni labor. Po ulicah so korakali vojniki s čeladami in pliskami maskami ter s solznimi bombami. Že v predmestju je policija aretirala generala O'Duffyja toda modre srajce na konjih so nenadoma obkrožile policijo in rešile svojega poveljnika. Ta je med tem časom po ovinkih prišel v mesto in se priplazil do kraja, kjer se je vršilo zborovanje. Tudi tukaj ga je policija zopet aretirala, toda modre srajce na konjih so ga vnovič rešile. General O'Duffy je zmagovalno stopil na govorniški oder v modri srajci in pričel govoriti. Komaj je spregovoril nekaj stavkov in napovedal zmago svojega gibanja ga je policija zopet zagrabil in modre srajce ga tretjič niso moge več rešiti. Policija je odvedla generala O'Duffyja in z njim tudi nekaj modrih srajc.

Med vojaštvom, policijo in zborovalci je prišlo do hudega pretepa, toda policija je končno obvladala položaj. Ponoči so generala odvedli v Dublin, kjer čaka na svoje usodo.

De Valera pojde po vsej verjetnosti tudi glede gibanja modrih srajc do skrajnosti in ga namerava končno zatreti. Že zadnje volitve je razpisal

kušnje, ki se oznanjajo v Nemčiji, v Italiji je božja šiba skeleče udarila. Bog pa je prisluskoval, če bo nemara slišal od tam junaških glasov, viteških in heroičnih kretanj, pripravljanih, da vodijo v novo trpljenje in k novim žrtvam svoje ljudstvo. Tudi drugod so padli udarci in so se čutili nevarni sunki, ki nam kličejo, da naj bomo pozorni, da se vadimo, pridno vadimo, neustrašeno pripravljamo, naj se okrog nas godi kar hoče, da bomo močni in nezlomljivi, kadar se bo človeštvo valilo preko slapov v nižine, kjer čakajo zopet milejši in udobnejši časi.

Mi prehajamo v socialno dobo, ki bo zahtevala obnove od nog do glave. Danes še predokusov nimamo, kakšna bo ta doba, samo to vemo, da bo prehod boleč za vse, posebno pa za tiste, ki niso poslušali glasu krščanstva, da naj se pripravljajo, junaško pripravljajo za junaštva, ki bodo potrebna.

z namenom, da bi preprečil osnove skupne opozicije, to je sporazum med prejšnjim predsednikom Cosgraveom in generalom O'Duffyjem. Poizkus se mu je tudi posrečil, saj se je vrnil v parlament z absolutno večino in ni bil več vezan niti na podporo laburistov. Opozicija gosp. Cosgravea mu ni bila več nevarna. Toda general O'Duffy, ki je bil za časa vlade Cosgravea načelnik narodne obrambe, je z vso vnoč klub volivcem porazu pričel organizirati novo gibanje. Njegova organizacija je po duhu fašistična in general O'Duffy je to hotel tudi na zunaj pokazati s tem da je svoje komisije obdelal v novo srajco. General O'Duffy je postal de Valera nevaren, ker je svoje gibanje naslonil na svojevrstno mistiko o »združenju, svobodni in napredni Irski« in ker je dal svoj stranki v roke orožje. Irška je domovina guerilj in civilnih vojsk in zato se je irski mladini njegovo gibanje kaj kmalu prikupilo.

De Valera je najprej prepovedal nošnje plavih srajc in policija je vsakogar, ki je nosil modro srajco, aretirala in ga odvedla s seboj. Toda pre-

Pohod na Peking Priorare za vojno z Rus'jo

London, 20. decembra. Iz Pekinga prihajajo poročila o podrobnostih najnovejšega manevra japonskih čet v Džeholu. Japonska vlada zagovarja novo prodiranje japonskih čet po svoji stari navadi, in sicer pravijo, da so morale čete v mongolsko pokrajino Čahar, da tam napravijo red in očistijo deželo tolovajev. V resnici gre za japonski poizkus, da se popolnoma prerežejo zveze med vzhodno Mongolijo, ki je v rokah sovjetov in vzhodno Kitajsko, to je Pekingom. Japonci so zopet prekoračili kitajski zid in prodirajo v smeri proti Pekingu. To operacijo smatrajo za najvažnejšo, kar se jih je sploh lotila Japonska, da bi si utrdila svoje pozicije ob kitajskem zidu.

Armadni zbor, ki je vdrl v pokrajino Čahar, sestoji iz japonskih in mandžurskih vojakov. Po večini je to sama konjenica, ki je začela svoj pohod iz mesta Dalaj Norom ob džeholski meji in prešla kitajski zid pri Tunšinkovu. Te čete koraka o v smeri proti Lungmenu, ki leži samo 10 km severovzhodno od Pekinga. General Sun-Cečijan, guverner pokrajine Čahar, v katero prodirajo Japonci, je bil ves osupnjen, ko je prejel obvestilo o japonskem prodiranju proti glavnemu mestu Kalganu in je takoj vprašal za navodila kitajsko vojno ministrstvo. Svojo vlado je obvestil, da so se kitajske čete umaknile, da se izognejo spopadu. Prav tako je vojno ministrstvo prejelo poročilo da so japonske čete zavzele mesto Kujan in Čičen v pokrajini Čahar. Obe mesti sta izrednega strateškega pomena.

Kitajska vlada je takoj storila potrebne korake v Tokiu in zahtevala pojasnila o ravnanju japonskega vojaškega poveljstva. Japonska vlada je potrdila, da so njene čete zavzele mesto Kujan in še nekaj manjših krajev, ki leže med Dalaj Norom in Kalganom, glavnim mestom Čaharja. Storile so to, da zatregjo tolovajstvo v obmejnih krajih, ker se je

povedi v resnici ni mogla izvesti in modre srajce so se pojavljale na vseh koncih in krajih. Končno se je de Valera odločil za zadnji korak in O'Duffyjevo organizacijo kratkoma razpustil. O'Duffy si odnehal, dokler ni končno končal v zaporu. Se prej je svoji stari razpuščeni organizaciji dal novo ime in jo nazval Zvezo mladih, toda de Valera je tudi to organizacijo prepovedal. O'Duffy se še vedno ni dal ugnati in je prijavil proti razpustu pritožbo na najvišje sodišče.

V Tralec je de Valera izjavil, da se je na Irskem začel boj med demokracijo in diktaturo. Irška tega boja ne potrebuje, pač pa hoče miru in reda. Če bi bil sam prepričan, da ne more dati Irski miru in reda, bi takoj podal ostavko, je izjavil de Valera. Z aretacijo generala O'Duffyja ni še nevarni spor končno poravnani, ker ima O'Duffy vročerkovno mladino za seboj, na drugi strani simpatizirajo z ním tudi konservativci, ki jih je O'Duffy pridobil na svojo stran s tem, da si je postavil za čelo svojega gibanja: »združenje vseh tvornih sil Irske ne glede na stranke, h katerim pripadajo.«

Vprašanje je zdaj, ali bo de Valera s kakim prenatrženim ukrepom napravil iz O'Duffyja narodnega mučenika in s tem samemu sebi škodoval, ali pa bo našel kako bolj taktično pot, da se O'Duffyja končno iznebi.

pokazalo, da kitajska oblastva v tem pogledu ničesar ne store.

Naravno, da je Kitajce ravnanje japonskih oblastev, ki so dala ukaz za prodiranje, presenetilo, in to toliko bolj, ker je Kitajska sklenila z Japonsko premirje. Kitajski listi poudarjajo da je prodiranje japonskih čet proti dogovoru v premirju, ki je bilo sklenjeno v Tangkumu. Pesimisti vidijo v novem japonskem koraku znamenje, ki ne pveduje izbruh rusko-japonske vojne. Japonci hočejo zasesti Kalgan prav zato, da bi imeli v rokah važno postojanko med Kitajsko in vzhodno Mongolijo ter bi s tem preprečili sodelovanje kitajskih in mongolskih čet pod vodstvom sovjetskih generalov.

Oglase
za
božično številko

sprejemamo do sobote 23. decembra opoldne

Režim „močnih rok...“

Nova ustava na Poljskem

Varšava, 19. decembra. Pred zunanje-političnim parlamentarnim odborom bi se bila morala vseliti razprava o zunanje-političnem položaju; toda predsednik odbora Radziwiłł je razpravo preprečil iz razumljivih razlogov. Dejal je, da je na željo 11 opozicijskih poslancev sejo odbora sicer sklical, ker pa nima nikake nove snovi in so bili vsi stari predlogi že izčrpani, zaključuje sejo.

Opozicija si je takoj ustvarila jasno sliko o vsem, kar se dogaja v ozadiju. Poljska vlada nikakor neče v sedanjem trenutku zunanje-politične razprave, ker se po njenem mnenju mednarodni politični položaj še ni dovolj razčistil in ne mara v tem trenutku, ko so delikata pogajanja v teku, podajati zadevnih izjav. Minister Beck je dobro vedel, da pripravljala opozicija napad zaradi neposrednih pogajanj z Berlinom, ki so jih v mednarodnem svetu smatrali za demonstracijo proti Franciji. Ta incident je dejansko že razčiščen; saj se Varšava že pripravlja na obisk francoskega zunanjega ministra Paul Boncourja. Po Beckovem mnenju ne gre v opoziciji toliko za zunanjo politiko, kolikor za to, da si s svojim napadom utrdi svojo notranjo pozicijo. Minister Beck je dejal, da bo o zunanje-političnem položaju Poljske govoril v sejni čez nekaj tednov.

Mnogo bolj, kakor zunanja politika, stopa v ospredje vprašanje prenosne poljske ustave, ki pride na dnevni red v sejni čez ta teden. Vladni blok, ki mu predsedujeta gg. Slawek in Car, je predložil sejni načrt nove ustave. Ta načrt se naslanja na vodila, ki jih je podal Slawek na kongresu legionarjev meseca avgusta. Nova ustava gre predvsem za tem, da utrdi oblast predsednika republike, da omeji nadzorstveno oblast parlamenta in zmanjša oblast senata. Pravnik bo zanimalo, da preosnova izloča sistem trojne ločne oblasti, zakonodavne, izvršilne in sodne in ga namešča z edino avtoriteto predsednika republike.

Predsednika republike bodo volili z ljudskim glasovanjem. Kandidirala bosta lahko samo dva kandidata, in sicer bo prvega določil prejšnji predsednik republike, drugega pa zbor, v katerem bodo ministri predsednik, predsednik najvišjega sodišča, predsednik računskega dvora, maršal sejma, maršal senata; 25 volivcev določil v ta zbor senat in 50 drugih sejem. Predsednik republike bo imenoval in odpoklical vlado, razpustil sejem, imenoval generalnega nadzornika armade in predsednika računskega dvora.

Volitve v sejem bodo splošne in tajne. Zakonodajna doba sejma traja 5 let. Poljska bo imela 120 senatorjev, izmed teh bo 40 imenoval predsednik, 80 pa bodo volili prvaki naroda in razni vojaški redovi. Najbolj značilna je določba, da vlada ni dolžna iz nezaupnice sejma, to je parlamenta, izva-

jati posledice in podati ostavko. Edino predsednik republike lahko vzame vladi mandat, pač pa mora predsednik poklicati vlado v primeru, da ji izreče nezaupanje vlada in senat istočasno. Senat sam ne more izdati takšne nezaupnice, ker sploh ne bo imel več nikake pravice do kake pobude in niti ne zakonodajne moči. Ministri bodo neodvisni, vendar vodi politiko vlade v glavnem ministrski predsednik. Po njegovem nasvetu predsednik republike imenuje in odstavlja ministre.

V smislu načrta za preosnovo ustave bodo lahko predlagali preosnovo ustave predsednik republike, sejem in senat. Za odobritev nove ustave bo zadostovala navadna večina, ako gre za načrt, ki ga predloži predsednik republike. V smislu nove ustave se bo parlamentarna imuniteta omejila samo na zgolj politična dejanja.

V smislu sedanje ustave je potrebna dvetretjinska večina za izglasovanje načrta za preosnovo ustave. Vladi manjka doslej samo 35 glasov za to večino.

Fašizem v Estoniji

V tej zvezi ne bo odveč ugotoviti, da tudi najnovejša preosnova ustave v Estoniji gre za tem, da okrepi izvršilno oblast, čeprav ne gre do skrajnosti. Nova ustava v Estoniji, ki je bila že sprejeta pri ljudskem glasovanju v oktobru, stopi v veljavo 24. januarja 1934. V njej je ostalo načelo demokracije nedotaknjeno. Estija si je dala L. 1920 upravno-demokratsko ustavo, saj ni imela niti predsednika republike. Vsa oblast je bila v rokah poslanske zbornice »Riigikogu«, ki je štela 100 članov in je bila izvoljena s proporcionalnim sistemom in seveda tajno. Parlament sam je imenoval vlado, izbiral je tudi člane najvišjega sodišča in edino parlament je smel izdati izvršilne zakonske odredbe. Izkušnja je pokazala, da se ustava ni povsem obnesla. Posebno se je pokazala potreba po najvišjem glavarju države, to je po predsedniku republike. Državo je doslej predstavljal v svetu predsednik vlade, z novo ustavo pa si je republika dala tudi predsednika. Upravljal bo državo 5 let in izvolili ga bodo na podlagi splošne in tajne volilne pravice. V smislu nove ustave se število poslancev zniža od 100 na 50. Njena zakonodajna doba ne traja več samo 3 leta, temveč 4. Predsednik republike ima pravico zavrniti nove zakone in jih poslati v novo proučitev poslanski zbornici. Prav tako bo morala vlada odstopiti v primeru, da ji poslanska zbornica izreče nezaupanje. Tudi posamezni ministri bodo morali izstopiti, ako jim zbornica izreče nezaupanje. V primeru skrajne potrebe sme predsednik republike izdati pravomočne zakone. Predsednik imenuje tudi člane najvišjega sodišča v državi.

12 let župani - v Nemčiji Zanimivosti novega občinskega zakona - Župana in odbor imenuje vlada za 12 let

Berlin, 20. dec. tg. Prusko državno ministrstvo je izdalo nov zakon, ki ukinja vso dosedanje občinsko zakonodajo in predpisuje organizacijo in upravo nemških občin na enoten način in sicer tako, da postanejo občine, v kolikor tiče državnega nadzorstva, neposredno odvisne od državnega ministrstva v tem primeru od ministra Göringja.

Na čelu bodoče nemške občine stoji »Schulze«, po mestih pa »Bürgermeister« ali župan. Oba imenuje prusko drž. ministrstvo za nedoločeno dobo, ne za manj kot za 12 let. Njima ob strani in na strani pa stoji odbor, ki se imenuje po vseh občinskih »Schöffen«, po mestih pa »Beigeordnete«. »Schöffen« in mestni prisodniki so imenovani od pruskega državnega ministrstva za dobo 12 let. V ta

Gil Robles o novi Spaniji

Madrid, 20. dec. b. Snoči je v kortsah prebral ministrski predsednik Lerroux vladno izjavo, v kateri se pravi, da je vlada republikanska, liberalna in demokratska. Vlada bo delala na vzpostavitvi reda in miru v državi. V debati, ki se je razvila po tej izjavi, je najzanimivejši govor voditelja katoliških agrarcev Roblesa, ki je izjavil, da bo njegova stranka vzpostaviti verski mir v Spaniji in delati na to, da se sklene konkordant z Vatikanom. Agrarci so proti vsaki levičarski ali desničarski diktaturi. Kot katolik izjavlja v imenu svojih prijateljev, da je pristaš sedanjega režima, ki ga je narod izvolil. Njegov govor sta desnica in centrum sprejela z velikim zadovoljstvom.

Nemcev ne vzamejo resno

London, 20. dec. b. Diplomatski sodruidnik »Daily Mail« piše glede predlogov, po katerih bi bila Nemčija pripravljena, da z vsemi sosednjimi državami sklene desetletni nenapadalni pakt, da v Parizu nihče ne nemške ponudbe ni vzel resno. Taka ponudba bi imela za Francijo vrednost le te da, če bi Velika Britanija garantirala nemško obveznost.

Brca revizionista Bethlena

Dunaj, 20. dec. Iz Budimpešte poročajo, da so bili revizionisti silno presenečeni, ker je skupščina 30 francoskih parlamentarcev, ki so Bethlenu obljubili, da pojdejo na Madjarsko preučevati revizionistična vprašanja, nenadoma odpovedala svoj obisk. Z Bethlenom je bilo že dogovorjeno, da ostanejo francoski poslanci en teden v Budimpešti. Nenadoma pa je prispela v Budimpešto vest, da se francoski poslanci ne morejo podati na pot radi slabega vremena in radi prometnih ovir. Jasnno je, da so te ovire pol. značaja in v Budimpešti nikakor ne prikrivajo, da je v ozadiju Beneševa intervencija. Beneš je v imenu Male antante odsvetoval francoskim poslancom potovanje v Budimpešto, češ, da bi to v času revizionistične gonje vzbudilo slabo kri v vseh državah Male antante.

Križem po Balkanu

Atene, 20. dec. f. Pogajanja, ki so se že dali časa vodila med grško in bolgarsko delegacijo radi sklenitve trgovinske pogodbe, so bila zopet prekinjena za nedoločen čas. Po raznih informacijah se pogajanja prekinila radi zahteve bolgarske delegacije, da naj Grčija plača Bolgariji znatne vsote na račun kompenzacij.

Sofija, 20. dec. m. Za predstoječa pogajanja za sklenitev veteranske konvencije med Jugoslavijo in Bolgarijo je bolgarska vlada že imenovala svoja delegata, in sicer profesorja veterinarske fakultete v Sofiji Pavlova in Angelova.

Sofija, 20. dec. m. Danes se bo izvršil v Ankari podpis turško-bolgarske trgovinske pogodbe, za katero so se, kakor znano, vodila dolgotrajna pogajanja, ki so bila zaradi nastalih težkoč tudi večkrat prekinjena.

Tihotapstvo alkohola cvete naprej

Washington, 19. dec. c. Ameriške združene države niso imele sreče prej, ko je bilo prepovedano točenje alkohola, in tudi nimajo sreče sedaj, ko je točenje dovoljeno. Prej se je razvila silna obrt s tihotapljenjem alkohola, ki se je za drag denar prodajal Američanom. Pri tem so tihotapeci zaslužili ogromne vsote, ker so Američani pili vse, kar se jim je nudilo. V prvem času po odpravi prohibicije se je zdelo, da bo svoboda trgovanja z alkoholom definitivno likvidirala tihotapljenje, ki je v zadnjem času zavzel silen obseg. Toda tihotapske organizacije obstojajo še nadalje, ker ameriška industrija alkohola ne more proizvajati tolikih količin alkohola, kolikor ga je bilo potrebno za prvi čas. Na drugi strani pa je država obdavčila uvoz alkohola iz inozemstva. Za tihotapece je s tem nastala nova konjunktura in sedaj pridno uvažajo alkohol brez davkov in ga pro-

dajejo nekoliko ceneje. Njihovi zaslužki sicer niso več tolikšni kakor prej, toda v današnjih časih težke krize se tudi ti njihovi zaslužki lahko imenujejo horendni. Ko so državne oblasti vidеле, da bodo s takim tihotapljenjem hudo prizadete državne finance, so morale zopet poslati v akcijo ves svoj stari aparat, ki je do pred kratkim energično preganjal tihotapece. Prohibitivna policija sedaj v enaki meri skuša onemogočiti uvoz alkohola brez plačila carine. Neštevni motorni čolni prohibitivne policije so zopet v polni akciji in love tihotapece, ki hočejo uvažati alkohol s številnih ladij, ki so pripeljale iz inozemstva alkohol do carinske cone na morju. Tako se stara pesem o pobijanju alkoholizma pretvarja sedaj v novo pesem preprečevanja nedovoljenega uvoza vina in žganja brez carine.

Rudarji prosijo za božičnico

Ljubljana, 20. decembra.

Lani je Trboveljska premogokopna družba žrtvovala znaten znesek, da preskrbi pri njej uslužbenemu delavstvu ter delavskim družinam vsaj zadostno prehrano čez božične praznike. Naši rudarji so upali, da bo TPD tudi letos nekoliko prispevala za božič. Upanje je bilo zaman.

Danes dopoldne sta se zgledala pri ravnanju TPD v Ljubljani dva zastopnika druge rudarske skupine, namreč gg. Pliberšek in Murn iz Trbovelj ter prosila družbo za majhen božičen prispevek, tako da bi rudarske družine imele vsaj nekoliko približka za praznike. Ravnanje TPD je to prošnjo odbilo z motivacijo, češ, da družba že plačuje znatne prispevke v banovinski bednostni fond. Tako sta zastopnika rudarjev morala oditi v tem oziru praznih rok in so morali tudi naši rudarji spoznati, da je bednostni fond marsikdaj preteza ali ovira dobrih delom.

Pač pa je ravnanje TPD ugodilo nekaterim drugim prošnjam, ki sta jih stavila zastopnika rudarjev. V rudniškem konzumu so družinski očetje zadolženi do vrata in za marsikoga skoraj ni upanja, da bi odplačal dolg na živilih. Nekateri družinski očetje že leta in leta niso prejeli niti pare gotovine, temveč jim je ves skromni zaslužek odpisan na račun dolga v konzumu. Ravnanje TPD družbe je obljubilo odposlancema, da bo družba v bodoče izplačala prezadolženim družinskim očetom ob plačilnih dnevih vsaj 10% njihovega zaslužka v go-

† Biseromašnik Josip Rome

Novo mesto, 20. dec. Danes je umrl v Novem mestu biseromašnik g. Josip Rome. Pogreb draga pokojnika bo v petek. Uro naznanimo pozneje.

Koncert v frančiškanski cerkvi

V tem času, ko že polagoma lega na nas Božič s svojim svojevrsnim razpoloženjem in razbava v nas misli in čustva v smeri, ki raste iz njegovega značaja, je razumljivo in umestno, da se tudi v glasbenem življenju dvignejo k površju snovi, ki so vsebinsko povezane s tem časom. V krajih, kjer se oblikuje glasbeno življenje v širšem in višjem okviru, srečujemo sedaj koncertne prireditve s sporedom visokih umetnin, prepletenih z božičnimi simboli. Prikladno našim skromnejšim razmeram pa je izavenel ponedeljski koncert v frančiškanski cerkvi, ki je prikazal v lepi obliki sicer skromno, a iskreno in pristno bogastvo, ki so ga ustvarili stari slovenski mojstri v okviru religioznega božičnega razpoloženja. Ni bil to koncert velike oblike, temveč le intimen glasbeni večer, v izvedbi in njenem namenu zvezan z ožjim krogom ljudi, ki taki religiozni glasbi nudijo še vedno lep del svoje intimne naklonenosti.

Ob takih prilikah odkriva človek vedno znova skrite vrednote, ki poživajo v teh preprostih skladbah. In to še posebno, če je njih podajanje na taki višini, kot smo jo mogli dojetjati na opisanem koncertu. K tej izvedbi se je ad hoc združilo manjšo število pevcev iz akademškega zbora in konservatorija v izenačen zbor, ki ga je vodil znani dirigent France Marolt, nadalje trije operni solisti gg. Milena Verbičeva, g. Marjan Ruz in g. Svetozar Banovec, ki so peli solistične partije, na orglah pa je spremljal in obenem izvedel nekaj solističnih orgelskih skladb (tudi domačih avtorjev) g. P. Rančigaj. O vsem petju moremo na splošno

Utrinki

MOSKVA JE SPREMENILA TAKTIKO.

Sporazum med Rooseveltom in Litvinovom je dovedel do spremembe taktike, ki jo uporablja rdeča internacionala v inozemstvu. Eksekutiva komunistične internacionala je pred kratkim izdala svojim ameriškim celicam navodilo, naj poslej opuste vidno delo in naj se izključno posvetijo organizaciji tajne propagande. Enaka navodila je dobila komunistična stranka tudi v Angliji, Franciji in Češkoslovaški. Te tri dežele smatra namreč Moskva za najprimernejše, da normalizira s njimi svoje politične in gospodarske odnose.

DUHOVNIK — VODITELJ DELAVSK. URADA.

Predsednik Roosevelt je pred kratkim poveril glavnemu uredniku lista »Katholic« akcijo za jugo-monsignora Wynhoveu vodstvo okrajnega delavskega urada. Takšnih uradov je v Združenih državah devanajst. Takoj naslednji dan, ko je Wynhovec prevzel urad, pa je v pokrajini izbruhnil velik štrajk, katerega pa se je Wynhovec posređilo likvidirati v 3 dne, dasi njegov urad še niti ni bil organiziran. Monsignor Wynhovec je na polju socialne politike znana osebnost. Ze mnogo let se petja s industrijskimi in delavskimi vprašanji. V letu 1919 je ustanovil veliko kmetiško in trgovsko šolo in sicer največ s denarjem, ki ga je sam spravel skupaj. Pred dobrim mesecem je gen. Johnson, ki je voditelj »Narodne obnove«, postavil Wynhoveca za predsednika državnega urada za tekstilno industrijo.

PROFESOR DESSAUER ZOPET V JECL.

Ime profesorja dr. Dessauerja je v kulturnem svetu mednarodno poznano. Je znan kot filozof in pisatelj več interesantnih del. Pred Hitlerjevim prevratom je bil tudi poslanec centruma. Hitlerjev režim pa mu je napravil oblačnost, češ, da je poverjal denar pri Volkseerzenu in bil v zvezi s veleizdajalci nemškega naroda. Hitlerjevo časopisje je o procesu prinašalo dolge članke s klevetami naslovi, končno pa iz »stale« »vleizdajalec« niti ni bilo in sodišče je moralo profesorja oprostiti. Komaj pa je bil dr. Dessauer na prostem in je bil

reči, da je izražalo na eni strani mnoge estetskih vrednot, na drugi strani pa marsikaj pristranskega in gorkoga občutja, kar je dvigalo celoto na priznanja vredno višino. Orgelskemu izvajanju pa je bila malce v spodkito mestoma ne prav jasna izdelanost in deloma ne najbolj srečna izbira skladb, dočim je na drugi strani zopet privlačevala prijetna barvitost in občutna avtoriteta.

Kongres delavskih sindikatov

Belgrad, 20. dec. m. Tu se vrše velike priprave za državni kongres delavskih sindikatov, ki bo konec januarja prihodnjega leta. Na tem kongresu se bo končno veljavno razpravljalo o prijavi socialistične stranke v Jugoslaviji. Nova delavska stranka se bo po izjavi merodajnih krogov imenovala socialnodemokratska stranka ter bo svoj program izdelala na podlagi socialopolitičnih principov.

Drobne vesti

Belgrad, 20. dec. m. Na svojem posestvu v Prahovici pri Osijeku je umrl bivši narodni poslanec radikalne stranke in član glavnega odbora te stranke dr. Dušan Gršin, sorodnik slavnega učenjaka dr. Mihaela Pupina, profesorja na newyorški in columbijski univerzi.

Belgrad, 20. dec. m. Upokojen je Oto Grebenc, profesor 5. pol. skupine na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani.

Zeneva, 19. dec. AA. Medvladna posvetovalna komisija za begunce je končala svoje zasedanje. Za člane upravnega sveta mednarodnega urada za begunce so bili imenovani: Nansen, Antonia (Romunija), Fotič (Jugoslavija), Denavilles (Francija) in Raphael (Grčija). Komisija je sklenila, naj bi posamezne države ne izganjale svojih neveseljen državljanov, predno ti ne dobe dovoljenja in potnih listov za druge države.

hotel oditi v sanatorij, ker je radi večmesečnega zapora (zapr je bil za nekaj dni tudi v poljeu) docela oslabil, že objavlja policija, da je dr. Desauerja znova zaprila in sicer radi njegove osebne varnosti, da se mu ne bi kaj zlega pripetilo na svobodi. — Človeku gre skoraj na ganotje, ko čita o tako očitni skrbi nemške policije za gotove državljane!

PRAVICA POD DREVESOM.

»Newyork Times« pripoveduje, kako je svobodoljubno in napredno ter vrhu lega še civilizirano prebivalstvo Kalifornije vdrlo v stanovanje zamorca, ki ga je ravnokar sodnija izpustila, ker se je prepirčala, da je nedolžen in da je bil sum, da je oskrbnik dekle, krivčen, vdrlo pravimo v njegovo stanovanje ter ga vleklo pod drevo, kjer ga je s velikim pompom obesilo na najnižjo vejo, nato pa prepevajoč rodoljubne pesmi defiliralo mimo obesnika.

»Quotidien« pa priobčuje izvirne podatke o kampanji revnega kmetiča v Oklahomi v Ameriki. To se je zgodilo tako-le. Nekoliko tisoč ljudi se je po izdatni časopisni propagandi zbralo nekega dne okrog nesrečne kmetije in 500 taksijev je bilo organiziranih, da spravijo le mase na »lice mesta«. Lahko si je predstavljati to rjoveto, pravice željno ljudsko maso, ki se je valila proti kmetiji Jacka Wisdoma. Državna pravica hodi prepotasi. Ljudska dreti kot plaz, a ne nosi seboj drugega kot ogenj, železo in trč! In tako je kmetič moral risati po nedolžnem. Oblasti pa so bile daleč, daleč, prevzorniki pa so od vrvi zaslužili. Tisoč je pa so si pomirili vest in šince.

Takile pojavi, ki jih srečujemo v Ameriki, so nekaj strahotnega. Ljudske mase, ki so krvi žejne, so nekaj groznega. Bog ve, če so ti kreniki ko so enkrat izšli svojo žalostno službo, tudi tako mirni zvečer, ko jih oblega spanec? Da, da, preveč pozabimo, da je mnogo lažje premagati strasti, kot pa očitke vesti. Toda ne pljujmo samo na Amerikance. Radoveden sem, komu bi izročil zmagovalni venci gnilobe, ali sadistom v Ameriki, ki se veselejo zločinčeve smrti, ali pa bolnemu zanimanju v slojinski radovednosti, ki jo v Evropi vzbujajo najbolj nemarni slojinč? (»Journal de Geneve«)

Življenje in delo + kanonika Jožefa Cerjaka

Velikega moža je pokosila neizprosna smrtna kosa. Včeraj je umrl, kakor smo že poročali, častni kanonik, bivši slovenistični dekan in župnik Jožef Cerjak. Vest o smrti plemenitega moža se je razširila že včeraj po vsej škofiji ter povsod izzvala splošno žalost. Saj so ga poznali in spoštovali povsod kot tvorca velikih del, ki bodo še dolgo pričala o njegovi jekleni vztrajni volji ter boji poštenim rodovom v spomin na velikega pokojnika. Močeno lurska bazilika v Rajhenburgu, ki upravičeno slovi po širni državi ter privablja leto za leto večje število romarjev k Lurski Mariji, je njegovo delo, sirotilnica v Slovenski Bistrici, v kateri je našlo že toliko osirotelih malčkov toplu in varno zavetišče, je sad njegovega napora: in preobširno bi bilo naštevati vse druge ustvaritve, preureditve in popravila, ki jih je zasnoval in izvedel njegov neumorni duh. Sita, ki mu je dala pogon za to neumorno in velikopotno delavnost, je bila neizčrpna vera in narodna gorečnost ter neupodliva volja, ki ni klonila niti v telesu, od boleznih izmučenem, ter je delovala in snovala do zadnjih dni.

Za božjo čast in narodni blagor

Svoje življenje je pokojnik posvetil Bogu in narodu. Za božjo čast je zidal in gradil, je obdeloval vinograde Gospodov povsod, kjer je pastiral. Svoje moči pa je posvetil tudi narodnemu delu. V časih najhujših narodnostnih bojev je stopil v osrednje med borce za pravice slovenskega naroda. V najhujših nemških gnezdih je z jekleno voljo delal in organiziral ter dosegel uspehe, da se je vse čudilo. Ko je bil karlan v Rogški Slatini, je ta tučerna trdnjava padla in občino so dobili v svoje roke Slovenci. Prišel je za karlana v Rogatec, še hušje gnezdo protislovenskega pokreta. In tudi Rogatec je padel, zavladal je pod njegovim neustrašenim vodstvom slovenski življenj. In povsod drugod tako: za Boga in za narod.

Zidar Lurske Gospe

Kot dijak je hodil pokojnik g. kanonik iz Podreče ob vsakih počitnicah na rajhenburško postajo na vlak. Pred Rajhenburgom ga je vodila pot vselej mimo Korbanovega griča in že takrat se je porodila v mladi glavi misel: »Ko bi jaz kdaj postal župnik, bi postavil cerkev na Korbanovem griču.« Česar se kot dijak ni nadejal, to se je kasneje uresničilo. Božja volja je bila, da je postal rajhenburški župnik. Takrat je znova zaživel v njem načrt: postaviti na čast Lurski Mariji cerkev. Velikansko delo si je postavil za cilj svojega življenja in oni, ki so ga takrat poznali, niso dvomili o resničnosti njegovih naklepov, s takšno voljo do dela je hitel iz Maribora v Rajhenburg. Z globoko vero in neustrašenim zaupanjem v srcu in prepojen plamenec ljubljene Matere božje je nastopil Cerjak svojo novo župnijo ter se takoj lotil izvrševanja svojih načrtov. Poslušnica Ana Korban mu je odstopila oni grič, na katerem je staval Mariji cerkev in duhu se kot dijak. Naprej je bilo treba misliti na sredstva in njegov brat Tinče sta pisala prošnje in draganja na vse strani ne le Slovenije in vseh dežel bivše Avstrije, ampak tudi na vse kličake imenitnejše naloge. Vse kronane glave Evrope so takrat prejele Cerjakove prošnje, celo turški sultan, ki je tudi poslal svoj prispevek. Vpregel je

v to delo tudi svoje gg. kaplane ter vse voljne dijakne in bogoslovce, ki so prihajali domov na počitnice. Po koših so donosali pisemski papir, v koših odnašali zopet pisma na pošto. Odzivi so prihajali od vseh strani; denar, bodrila in obljube molitve. Delo se je na prijaznem griču kmalu začelo, stavba je čudežno rasla ter postala v letih 1900—1914 veličastna cerkev. Tik pred izbruhom vojne, dne 2. julija 1914 je bila posvečena. Preskrbel jo je z mogočnimi orglami ter lepim zvonikom ter se podal s pokojnim knezoško om dr. Napotnikom v Lurd na božjo pot, da tam nabavi prekrasni kip Lurske Gospe in sv. Jožefa ter ju da tam blagosloviti. Veliki njegovi načrti so bili čudovito naglo izvršeni in njegovi cilji doseženi. Pobožni Marijini častilci so se zatekli zatekati v Rajhenburg iz Štajerske, Kranjske in Hrvaške. On pa je opesal, telo ni preneslo ogromnih naporov in zaprosil je za pokoj. Dne 1. septembra 1915 se je poslovil od svoje Lurske Gospe, kateri je zgradil tako veličasten hram. Na priprošeno Lurske Marije se mu je zdravje povrnilo, da je zamogel zaprositi za osirotelo slovenistično župnijo ter je dne 1. aprila 1919 nastopil službo. Postal je dekan slovenistiške župnije, duhovni in konzistorijalni svetovalec in dne 7. novembra 1923 častni kanonik lavantinski. Dekanoval in pastiral je v Bistrici do 1. maja 1931, ko ga je bolezen vnovič prisilila, da se je umaknil v pokoj. Za svoje zasluge je prejel red sv. Save IV. stopnje.

G. kanonik — oče sirot

Ob prihodu v Sl. Bistrico si je zadal pokojnik drugo veliko nalogo svojega življenja: sezidati osiroteli mladini sirotilnico, v kateri bo našla zavetja in varstva ter doraščala v poštene moše in žene. Z vsmo in pridnostjo, kakor v Rajhenburgu, se je podal na delo tudi v Slovenski Bistrici. Nobena žrtve mu ni bila prevelika, noben napor prehud. Koliko prečutih noči — koliko storiženih težkih korakov! Toda velikodušni človek je vztrajal, ne meneč se za žrtve, dokler ni njegovo delo tudi tukaj obradilo sadu. Žal, da mu je prehitro se povrnila bolezen prekrizala velike nade. Pa vendar je ustvaril veliko: iz bivega minoritskega samostana in Stigijeve hiše je postavil sirotilnico ter jo izročil v oskrbo šolskih sester iz St. Petra pri Mariboru. Obenem se s svojim kaplanom, sedanjim naslednikom, prenovil župniško cerkev ter dve podružnici ter oskrbel takoj po prevratu prekrasno zvonjenje.

Ko se je umaknil v pokoj, se je preselil k svojim ljubimim sirotam. Tam med zapuščenimi revčki se je počutil srečnega. In decembra se je gnetla okrog njega kakor okrog svojega predobrega očeta; saj ni prišel nikoli praznih rok. Ni čuda, da

Mrzli val objema Slovenijo

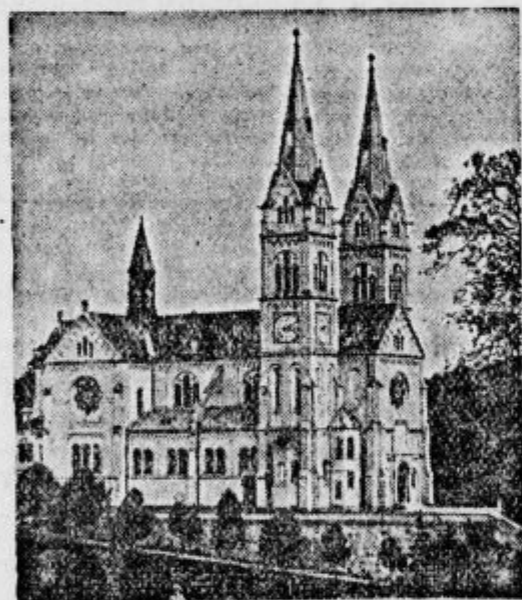
Ljubljana, 20. decembra.

Mlekarice in iz okolice po opravkih v mesto prihajajo ljudje so pač davi hoteli, da so čimprej prišli v toplejšo zavetje, kajti v okolici ki je bila zgodaj obdana z gosto meglo, je vladal za več stopinj silnejši mrzota kot v mestu samem. Stari očanci so šaljivo pristavljali: »Danes pravi mrzota: stric — uje! To pravijo, da je pesem mraza, ko ljudje hitijo premraženi in stopajo s težkimi čevlji na trda, zamrzla snežna tla. Dunajska vremenska napoved tudi lakonično pripominja, da bo v dveh ali treh dneh nastopil hujši mrzota.

Prav zanimiv vremenski položaj je imela danes Ljubljana. Sprva so računali, da se bo vreme prevrglo na bolje. Ponoči okoli polnoči je znašala v mestu temperatura —6° C. Proti jutru pa je začelo mraziti. Meteorološki zavod je za Ljubljano zabeležil najnižjo temperaturo —10,2° C, ob 7 zjutraj se je v mestu že nekoliko izboljšalo, kajti takrat je termometer kazal le —9° C. Podnevi pa se je prav izboljšalo in je bilo toplo, sončno vreme, kar že dolgo ni bilo. Okolica je imela hujši mrzota, kajti aerodrom v D. M. v Polju je zabeležil najnižjo jutranjo temperaturo —14° C. Na glavnem kolodvoru je davi bilo —8° C.

Mrzli val pa je objel nekatere kraje Slovenije. Po Gorenjskem je prav močno pritisnil oster mrzota. Na Gorenjskem je bilo večinoma jasno, ponekod pa oblačno. Na Bledu-jezero so davi imeli —18° C, v Bohinjski Bistrici —14° C, v Kranjski gori —15° C, na Jesenicah pa —12°. V Trzinu pa je bilo prav prijetno zimsko zatišje, tam je dosegla jutranja temperatura samo —8° C. Ljubljana z okolico je imela zmeren mrzota. Prav zanimive vremenske razmere vladajo na Dolenjskem in Štajerskem.

Na Štajerskem je ponekod toplo, drugod pa tudi pritisla mrzli val. Dravograd je davi imel —14° C, Maribor na gl. kol. —8° C, zunaj —12° C. Celje

Bazilika Lurske M. B. v Rajhenburgu

Adam Milkovič:

Spoznanje

(Konec.)

Časih se prebudi sredi noči. Na slamatih ležiščih hropejo krog njega izmučeni tuji možje, nekateri mladi, izsušeni obrazovi. Drugi se nemirno premikajo in kakor v težkih sanjah jetijo. V svitu fabriških luči je videl Štefan mladega človeka kraj sebe, ki je vsako noč govoril sam s seboj in grebel z rokami. Potem je priplil oči, se skril pod odejo in globoko vzdihoval. V nasprotnem kotu je nekdo vstal sredi noči, se glasno smejal, tekel parkrat po baraki, nato pa se skril, bil je živčno bolan. Štefanu je postalo še težje. Strah ga je bilo vsega, črne barake, tistih tesnih rogov, vsega. Časih je presteval denar — bližala se je že jesen, pa si je prislužil komaj za povratek domov. Nekoč je podsolu mladega fanta, ki je kopal ob njem. Tudi ta je bil prišel od neke daleč, šel je v svet za življenjem, pa je srečaval povsod le trpljenje, dokler ga ni rešila smrt. Ko se je na večer zbrala krog njega kopica delavcev, je rekel Andrej Štefanu:

»Smrti ne ubežiš nikjer, a če te najde doma, ležiš vsaj v domači zemlji — ta pa bo gnla na tujem.«

»Na tujem.« je ponovil Štefan.

»V mraku sta odšla s Štefanom na pokopališče. Ležalo je med fabrikami. Po grobeh ni bilo rož, mesto njih so ležale po gomilah črne saje, pokrivala zapuščene križe, ki so pomoljeni in strohneli ležali na tleh in še obzidje je bilo vse okna eno, črno. Hodila sta mimo grobov in Andrej je rekel: »Štefan, bolan si, tudi ti boš ostal tu.« — »Domov pojdem.« — »Domov? In kdaj pojdeš?« — »Spomladi.« — »Tudi ta.« je dejal Andrej, »ki bo jutri počival tu, je rekel, da se spomladi vrne domov. Mater ima doma, je dejal, rad bi jo videl. Dekleta je pozabil, matere ne more... Da, da.« Štefan je utihnil. Ko sta se vracala, pa je dejal: »Preden sem odšel z doma, je ležala moja mati v

postelji. Štirinajst dni in štirinajst noči je ležala in se ni mogla geniti. Ko pa sem odhajal, sem se nedeje od hiše ozrl — in tedaj sem zagledal mater, ki se je držala podbojev ob oknu in je jokala...«

Težko mu je bilo, pa je umolknil. Kadar je srce prepolno bolečine, se odpre samo od sebe in ne vpraša ne komu, ne kje je odprlo duri svojega srca, odpre se same. Pogled vame in če si človek, daj mi besedo!

In Andrej ga je tolažil. Bil je preprost človek, rasel je v rovi pod zemljo in je v vseh tridih besed dejal: »Kaj bi ti hotel? Če se vrneš domov, ti bo vse odpustila. Jaz nimam več matere, a če bi jo imel, bi šel jutri domov, že jutri! Kaj boš čakal pomlad? Jesen je, bolan si, Matere ne boš izgubil, dekleta prejel.«

Prešli so dnevi, tedni. Štefan je hodil pod zemljo, na nebo so se zgrinjali sivi oblaki in mrzel veter je oznanjal pozno jesen. Časih se je domislil Štefan Andrejevih besed: Matere ne boš izgubil, dekleta prejel! Kaj je le mislil a tem? Na Tomaža? Kaj šel Sicer mu ni pisala že nekaj tednov, ampak...

Še jutri ji bo pisal In ji je res. Potem je čakal dnevi in dnevi, a odgovora ni bilo. Nič mu ni odgovorila, Bog ve zakaj? Zaradi Tomaža? Alenka! Sklonil se je s čelom do krampa in premišljeval. »Alenka! Kaj si pozabila name? Kaj delaš?« — »Pletem.« pravi ona, »zima se bliža.« — »Kaj nič ne misliš name? Nič veš? O Alenka, jaz pa zmirom mislim nate, v temnem rovu, v črni noči, zmirom...« — »Pozabi me, Štefan!« pravi ona. — »Nikoli!« — »Moraš, jaz moram ljubiti Tomaža.« — Tako govori Štefan sam s seboj globoko pod zemljo in mu je hudo. Vanj je legla črna slutnja, grebla je v njem globlje in globlje — dokler se ni odločil:

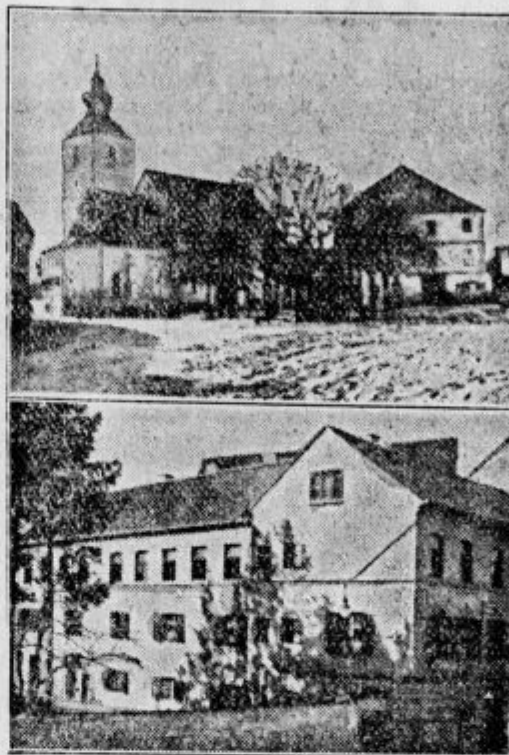
»Domov pojdem, domov!«

Skozi obširno ravan drvi jeklena pošast zapuščajo za seboj gorečo gorivo...

Ob okna hropečega vlaka bje dež. Štefan sedi

so mu ljubezni malčki plezali na kolena, ga objemali in se čutili neizmerno srečne, kadar je prišla iz njegovih ust topla in prisrčna beseda zahvale za preprosto pesmico, ki jo je slisal vsak dan — ki pa je priklopel vsakokrat kot nov čist vir iz nedolžnih src. Poveval je z njimi, igral se z njimi, smejal z njimi. Vzival se je takorekoč med ljubkimi malčki v solčno srečo brezskrbnih otroških dni. Ganljiv prizor se je nudil ob pogledu tako uglednega in častitljivega gospoda sredi teh veselih malih bitij, da je gledalec nehote vstala slika: Galilejskega božjega prijatelja otrok. — In ko ga je prikovala bolezen na posteljo, takrat se je niemu in malčkom stozilo drug po drugem. Prihajali so k bolniški postelji, trkali na njegova vrata ter se z nepopisnim veseljem vračali od obiska. Malčki bodo zrastle po uspešnem vzgojnem trudu v mladeniče in mladenke, moše in žene in vedno bodo prihajali solzljivi oči kropiti v zeleno trato in pisano cvetje zavito gomilo svojega dobrotnika.

G. kanonik je prenašal svojo hudo bolezen vdano in potrpežljivo kakor Job. Dočakal je tudi še zadnje veselje na zemlji: Sv. Oče Pij XI. je z apostolskim listom z dne 8. jun. 1929, št. 116-29, odlikoval njegovo delo s tem, da je podelil Lurski cerkvi v Rajhenburgu naslov »Basilica minor« in jo 1. okt. 1929 pridružil ter inkorporiral Liberijski basiliki »S. Maria Maggiore« v Rimu.

Sirotišnica za dečke in deklice v Slov. Bistrici

—8° C. Ljutomer pa samo —5° C. V ljutomerski okolici in daleč naokrog je prijetno zimsko vreme. Večinoma je jasno in sončno. Tudi Prekmurje se ne more pritožiti o hudem mrazu. Na Dolenjskem se je jutranja temperatura gibala med —10 do —13° C. Hud mrzota je nastopil v kočevskih gozdovih, prav tako tudi na Notranjskem. Na Rakeku danes ni divjala burja. Bilo je jasno in sončno. Jutranja temperatura je bila 8° C. Snega je v dravski banovini sedaj od 30 cm do 1 m.

Zaradi mraza so imeli mednarodni vlaki večje zamude, dočim so lokalni potniški vlaki vozili še dokaj redno, le z malimi zamudami. Velike zamude sta imela OSE — 110 minut in belgrajski brzovlak poldrugo uro. Tudi dunajski in tržaški brzovlaki beležijo večje zamude. V splošnem pa je železniški promet na ozemlju ljubljanskega žel. ravnateljstva reden in ni večjih ovir.

Kruto maščevanje nad ubogim kmetom

Rankovci, 19. dec.

Zadnjo noč se je neznan zločinec priklatil v hlev posestnika Gomboca iz Potrne. Naprej je zamašil okna v hlevu, potem pa je zažgal velik kup slame. Ko je stopil zjutraj gospodar v hlev, je našel dva lepa konja in dve kravi zadušene. Škoda znaša 11.000 Din. Nevarnemu zlikovcu je orožništvo že na sledu.

Hotel pri Sv. Duhu otvorien!

CENE ZMERNE.

Panflavin

Občudujejo in zavidajo

mlado damo in hvatijo njeno previdnost, ker se ob slabem vremenu izogne prehlajenju s Panflavin pastilami. Vaš princip naj bi bil — doseči popolno opornost s tem, da se poslužujete

Panflavin pastil.

Oglas je registr. pod št. 21781 od 24. XI. 1933.

V eni h'ši na en dan dva jubileja

Cerklje ob Krki, 20. decembra.

Danes imajo pri Pleterskih na Zasapu — kakor se reče — »ta veliko žlico v rokah.« — Zakaj neki? Stara mati dopolnjuje danes svoj 80. rojstni dan, a njena hči, žena trgovca Pleterskega je pa prav ta dan naložila na svoje rame svoj peti križ.

Stara mati je iz rodovine Račičev z Gorice. Stara Pleterska mati je imela za očeta Račiča Andreja, ki je študiral gimnazijo v Novem mestu, pa je moral ostati doma, ker mu je umrl oče. Andrej se je šel učiti mizarstva. Pa ni ostal samo mizar, ampak je postal graditelj orgelj. Tu pri nas v Cerkljah še danes poveljujejo božjo službo orglje, Račičevo delo. Kolikor znano je naredil orglje tudi sledečim cerkvam: Sv. Jožef na Trški gori, Slanč vrh, Rače, Kočevje, Jastrebarsko in Petrovina na Hrvaškem. — Oče naše jubilatke, stare Pleterske mame, in stari oče naše druge jubilatke Karline Pleterske, je bil v Cerkljah organist in učitelj. Svojim otrokom je zapustil svojega duha, ki je res pravi katoliški in slovenski duh. Jubilatka — stara mati — je v tem pravem duhu slovenskem in katoliškem vzgojila tudi svoje otroke ter posebno svojo hčer — našo drugo jubilatko — Karolino Pleterski. — Bog živi obe jubilatki še dolgo vrsto let!

Zopet jeleni v Ribnici

Ribnica, 19. decembra.

»Slovenec« je že poročal, da so ribniški lovci dobili košuto in jelena na muho. Par dni za tem pa je imel Boštjančev oče iz Bukovce srečno roko, ko je podrl stopi eno košuto, ki je tehtala čez 120 kg. Žival se držel čez leto višje v gozdu na lovišču graščine Rudež, kjer jelene tudi krmijo. Hud mrzota in sneg pa sta prignala žival čisto blizu vasi, toda naši lovci so ji bili hitro za petami. V nedeljo popoldne so poskušali tudi grajski lovski srečo v svojem revirju. Ne daleč od Ribnice, na Ugargju, je podrl g. Marko Rudež krasnega jelena. Ko so ga razčlešili, so v želodcu dobili samo zeleno smrečje, ki mu je edina hrana sedaj, ko niti do mahu ne more. Kar razkoplje, se mu v tem pršnem snegu sproti zasuje. V Otavskih in Gorčevskih gozdovih pa so se zopet pojavili divji prašiči in nas bodo gotovo lovci, kakor lansko leto, presenetili s to vrsto divjačine.

Na sosedov vrt je prišel možak, Štefan ga je spoznal, to je sosed Jernej. Bog ve, ali ga bo spoznal? Ko je sosed Jernej stopil mimo njega, mu je pogledal v obraz in obstal. Nekaj časa je gledal v fanta, nato pa dejal:

»Si, ali nisi?«

»Sem,« je dejal Štefan.

»Če si!« je podvomil sosed Jernej. »Samo glas si prinesel nazaj, kri ti je izsecala tujina. Bolan si, saj sem ti pravil!«

Štefanu je postalo še težje, povesel je glavo in skril bolečino. Potem je vprašal po materi in Alenki in sosed Jernej mu je dejal:

»Mati te čaka, zmirom govori o tebi — Alenka se bo možila... Kaj pa si bežal od nje? Tomaža bo vzela, i kaj pa je hotela, krst ne bo daleč za poroko...«

Težke so bile te besede, kakor udarci kladiv so padale. Štefan je klonil pod njimi in ko je odšel po poti naprej, je v arcu bridko zajokal. Sosed Jernej je gledal za njim, slutil je njegovo bolečino pa je zmajal z glavo: »Ubogi fant!« Še niemu je postalo težko.

Na domačem vrtu pa je Štefan dvignil glavo. Čez prag je stopila ženica, ukrivljena je bila in žalostna. Svojega sina ni opazila. Šla je po poti kjer je bil nekoč odšel njen edinec v svet in si je pokrivala obraz z dlanjo. Tam na gričku je obetala in strmela s kalnimi očmi nekam daleč v megleno daljo — Bog ve, kaj se je godilo tja hip v njeni duši...?

Štefan je stal za grmičevjem. Listje je odpadlo pa je pod njegovimi nogami zašustelo in mati se je zdaci ozrla. V njenih očeh je zagorela luč.

»Mati!«

Opotekel se je k njej... in se jo v vse bolečini oklenil. Mati ni našla besede, le solze se tekale iz njenih oči.

Odlej je ni zapustil nikoli več; zakaj vanj je leglo spoznanje, da sta zvesti edino mati in domovina in da je tujina kakor lepa žena — zapeljiva in varljiva...

Liublianske vesti:

Tramvaj vozi do Krekovega trga

Ljubljana, 20. decembra. V še dokaj hitrem tempu in z vso zanesljivostjo dobiva Ljubljana moderno dvojno krožno progo. Sredi so preizkušali dvojno novo progo na Poljanski cesti in davi ob 6 se je pričel že redni promet med bolnišnico in Krekovim trgom. Vozita dva voza, ki se pri gostilni Flegar na Zaloški cesti in na Krekovem trgu obračata, srečujeta pa se nekako v Fügnerjevi ulici. Vso progo od šentpeterske cerkve pa do Krekovega trga so gradili 25 delovnih dni, to je od druge polovice novembra, kar dovolj priča o marljivosti in naglici pri delu. Kljub temu pa je proga zelo solidno delo.

Delavec pri gradnji proge je sedaj zaposlenih 100 in sicer 70 od Maloželezniške družbe, 30 pa od Siemens. Najtežje je delo od Krekovega trga

do magistrata, ker je cestniše zmrznjeno meter globoko. Maloželezniška družba si je morala preskrbeti svedre na zračni pritisk, s katerim orjejo delavci kakor beton trdo zamrzo plast gramoza v cestišču. Cestniše od Krekovega trga do magistrata je skoraj vse razkopano ter je po večini tudi že položena spodnja podlaga iz kamena. Maloželezniška družba upa, da bo tudi ta del proge v najkrajšem času gotov in da se bomo že v nedeljo mogli voziti s Poljan do magistrata in o praznikih z dolenskih strani pa do bolnišnice, ne da bi bilo treba kje prestopiti.

Po praznikih prično razkopavati Stritarjevo in Prešernovo ulico do pošte. Ta del, ki je zadnji, je 300 metrov dolg in upajo, da bodo to progo zgradili vsaj v enem mesecu.

O poljskem modernem slikarstvu

Skoczylas: Janosik

bo predaval, 22. decembra ob 18.30 gosp. kons. dr. F. Stele; predavanje tolmačeno s slikami, bo v Francoskem inštitutu v Narodnem domu, glavni vhod.

Kaj bo danes?

Drama: »Kulturna prireditev v Črni mlakici. Red Cetrtek.
Opera: »Traviata«. Red C.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

Naše dame uporabljajo le

„Poppaea“ puder

pa ne toliko zaradi nagrad kot zaradi odlične

kakovosti!

Poppaea puder preprečuje neprijetno rdečico kože, ki jo povzroča zimski hlad, ter daje koži rahlo zamolkel dah.

Drogerija Hermes

Ljubljana, Miklošičeva št. 30

Vsaka deseta škatljica po Din 12.— zadene nagrado.

Kulturni obzornik

Ivan Cankar: Zbrani spisi, XVI. zv.

Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. Založila Nova založba v Ljubljani 1933. Strani 355. Cena: broš. Din 68, polplatno Din 80, platno Din 86, polusnje Din 110.

Zbrani spisi največjega slovenskega pisatelja in človeka Ivana Cankarja se bližajo koncu; še eno leto in imeli bomo pred seboj njegovo delo v celoti. Šestnajsti zvezek, ki je izšel te dni, vsebuje Cankarjeve satirične in polemične spise, nadalje v našem slovstvu edinstveno povest »Volja in moč«, ki je pravzaprav njegova izpoved o tem, kako je gledal svet — ako takó širok, brezbrezhen in neprestano išče duh, kakor je bil Cankar, sploh more sebe obnehati v kakršenkoli svetoven nazor — in končno najbolj simbolično njegovo dramo »Lepo Vido«. Tudi topot uvoja čitatelja v umevanje pisatelja in njegovih umotvorov dr. Izidor Cankar z ostroumnostjo, ki je ni mogoče prevreči in ki z zbranim delu Ivana Cankarja daje še prav posebno vrednost ne samo v ožjem slovstvenem, ampak tudi v najširšem kulturnozgodovinskem oziru.

Satirične črte Ivana Cankarja nas bridko spominjajo, kako nismo razum njegovi nikoli imeli in tudi še danes nimamo pisatelja s pravo satirično žilo, dasi nam je bil in je krvavo potreben. Koga na primer ne bo do dna duše pretresla — v humanističnem smislu seveda — »Zgodovinska seja«, ki je poleg onih o človeku, ki je izgubil svoje prečiščenje, gotovo najboljši v slovenskem jeziku napisana satira ene meščanske družbe, ki je v svoji naduti omejenosti nesmrtna? Ki se je zbrala na

sejo, da ugotovi, ali umetnost je ali ni, oziroma, da sklene, da je ali da ni, in je potem ustanovila pododsek, ki naj to vprašanje dokončno reši...

Med kritičnimi in polemičnimi spisi so še danes aktualna »Pisma Jeremijeve«, z uvodom, ki so ga že šestkrat kopirali in varijirali najrazličnejši naši politični pisci: »Liberalna politična stranka je storila neslavno smrt. Nezmožljivo merilo za rast in propadanje strank so štrebarji — in glejte, trumoma skačejo z liberalne barke. Bog jim daj dobro na tem svetu, stranki pa na nebeski raj! In konec: »Dokler je živel, je storila liberalna (Cankar jo imenuje in pojmuje kot »svobodomiselnost«) doba tisto svojo dolžnost, ki jo je zahteval od nje socialni in politični razvoj slovenskega naroda, dokler je živel. Toda, ko je bila že zdavnaj mrtva, je še brez nehanja pozirala življenje in ga pozira še dandanašnji. To je slabo. Ni pa le slabo, temveč tudi smešno je in škodljivo.« Natančneje je te svoje misli o staroliberalni dobi kot izrazu takozvanega svobodomiselnosti razložil Cankar v svojem literarno in kulturnozgodovinsko zelo važnem spisu o »Antonju Askercu in njegovi dobi«, katerega Izidor Cankar v uvodu zelo objektivno postavlja v pravo luč, oziroma ga popravlja, kolikor se Askerca tiče, pri čemer ugotavlja, kako je treba v tistem času pravilno vrednotiti Cankarjevo katoličizem, ki je takrat pač bil še bolj negativen (nazunaj namreč) kot izraz odpora proti filozofski plehkem, v umetniškem oziru pa jalovem »svobodomiselnstvu«. Sestavki, v katerih Cankar obračunava s svojimi takratnimi kritiki, so skrajno zabavni.

Svojevrsna novela (ali kako bi ji dejal) »Volja in moč« se nam posebno v luči uvoda razodeva danes kot velika umetnina, v kateri je odpor pisateljevega razuma mogočno prodrlo boškoskatištvo njegovega srca, ki je trpelo ob nasprotju med dušo in telesom, čistim teženjem in grešnim delanjem. hrenosenjem do realizaciji duhovne popol-

Mariborske vesti:

Mestne davščine v letu 1934

Poročali smo že, da ostanejo mestne davščine v letu 1934, po proračunskem predlogu iste, kakor se pobirajo v tekočem letu. Tudi socialni davek se ne bo pobiral. Ta davek je bil v prvotnem načrtu mišljen kot povišanje doklade na neposredne davke in sicer od 45 odst. na 50 odst., kar bi dalo približno 250.000 Din letno. Ker pa bi bili s tem povišanjem zadeti gospodarski sloji, ki že itak nosijo največje obremenitve, se je načrt opustil. Celoten iznos mestnih davščin je preračunan na 15.301.707 ter je nekaj manjši, kakor v proračunu za 1933. Največ prinaša gostščina, t. j. 13 odst. od kosmate najemnine hiš in sicer 3.855.000 Din. — Sledijo občinske 45 odst. doklade na direktne davke z Din 2.558.707. Kanalsčina, ki znaša 6 odst. od kosmatega najeminskega donosa hiš, bo prinesla 1.779.000 Din, vodarina, ki znaša 4 odst. od kosmatega najeminskega donosa, pa bo nosila Din 1.185.000. — Lep dohodek

□ S. Emanuela na poslednji poti. V torek popoldne je bil pogreb umrle šolske sestre Emanuele Trstenjak. Ob 14 se je po blagoslovitvenih obredih podal sprevod iz hiše žalosti v Strossmajerjevi ulici na pokopališče. Vodil ga je stolni kanonik in mestni župnik msgr. Umek ob asistenci frančiškanskega gvardijana p. dr. Graciana Herica in p. Dominika. V sprevodu so koralali vpočeni šolski nadzornik dr. Poljanec, ravnatelj dr. Jos. Tominšek, prof. dr. Jeraj, ruški župnik Pšunder, katehet Šparl, nekateri profesorji, samostanska družina, cela vrsta bivših učenk pokopnice in vsa samostanska šola ter veliko meščanstva. Ob grobu je spregovoril msgr. Umek, ki je podal leppe misli o požrtvovalnosti katoliške rodovnice, za ním pa je govoril prof. dr. Jeraj, ki je slavil spomin pokopnice kot vzorne učiteljice njene vzgojne in znanstvene sposobnosti in redovniške vrline. Bodi ohranjen blagi rajni trajen spomin.

□ Pontifikalna sv. maša bo na božični praznik v tukašnji stolnici. Ob 30 slovesen vhod prevzvišenega knezoškofa, nato pridiga in ob 10 slovesna pontifikalna sv. maša.

□ Župan v Belgradu. Mestni načelnik dr. Lipold je odpoval v Belgrad radi intervencij v nekaterih nujnih komunalnih zadevah. Nadomešča ga podžupan Rudolf Golouh.

□ Kam z dilačami za praznike? Za mladino vsekakor važno vprašanje. Najprimerneje bo na Cinkatu, kjer odpre SSK Maraton na Štefanovo smučarski tečaj. Od postaje Fala jedva pol ure hoda do najlepših smučarskih terenov. Železniška zveza z Mariborom je izredno ugodna.

□ Pred oltar. V mariborskih farnih cerkvah so se poročili te dni: zasebni namestnik Slanič Franc in zasebnica Šabeder Marija, višji stražnik Erzetič Adolf in šivilja Krasovec Antonija, kazniški paznik Strlič Edvard in šivilja Flakus Justina, strugar Nipič Lenart in tovarniška delavka Štiher Marija, tkalski mojster Stramec Konrad in tkalka Bohl Terezija, operni pevec Kragič Ante in hčerka pekarskega mojstra Glas Marija. — Novoporočencem Bog daj srečo!

□ Mariborski tramvaj. V javnosti je vzbudilo naše poročilo o nameravani elektrifikaciji cestnega prometa znatno zanimanje. V ilustracijo še navedemo, da obstoja v Mariboru že nekaj časa tramvajška družba, ki ima koncesijo za zgradbo električnega tramvaja. Tudi načrti so že v podrobnosti gotovi. Predvideni sta zaenkrat dve progi, ki bi naj zvezali periferijo s središčem. Eno, ki bi se zgradila v prvi etapi, bi vodila iz Košakov mimo kolodvora po Aleksandrovi na most, zavila v Studence ter se v roku obrnila preko južnih periferijskih naselij proti Teznu in Pobrežju ter nato nazaj v mesto. Druga bi vodila po Koroški proti mariborskemu otoku ter nazaj pod Kalvarijo proti kolodvoru. Zapreka je v finančni plati izvedbe načrta, dasi bi po sedanjih proračunih prišli gradbeni stroški razmeroma nizko in tudi ostale investicije bi bile znosljive.

□ »Zlata nedelja.« Zdrženje trgovcev opozarja, da bodo trgovine v Mariboru v nedeljo, t. j. na »zlato nedeljo«, ves dan odprte.

□ V znamenju božiča je bil že včerajšnji tržni dan. Mali trg je bil zelo dobro založen, kakor sicer ob sredah ni navada. Perutnine je bilo 1500 komadov, mnogo tudi divjačine, mlečnih proizvodov, jajec, zelenjave in drugih dobrot. Cene so letos tudi pred prazniki razmeroma nizke, radi velike ponudbe in pa radi stiske, v kateri se nahaja podeželsko prebivalstvo. Piščanci so bili po 10 do 15 Din, kokoši 20—30 Din, gosi in purani 30—50, divji zajezi 18—25 Din, fazani 18—24 Din; krompir 0,75—1 Din, čebula 1—1,25 Din, jabolka 4—8 Din, bruske 6—10 Din. Na trgu za živinsko krmo so prodali štiri voze sena po 40 Din in voz slame po 35 Din za 100 kg.

nosti in nizkoto demonskih nagonov. Zmaga optimizem, ki mu še nihče v naši besedi ni dal tako grandioznega izraza, kakor Cankar v tej povesti: »Temnejši so bili oblaki, zmirom, urnejši je bil njih tek, prerivali so se in prehiteli, spajali so se in razmikali... Strmel je vanje in je videl orjaške, črne jezdece, ki so se podili od juga proti severu, nikoli ne postali, nič ne premišljevali, nič dvomili... Od juga proti severu, naravnost proti cilju Grive orjaških konj vihrajo od neba do zemlje, kopita se dotikajo gora in hribov, zamolko odmevajo gore... Svetlo se od obzorja do obzorja plameneči biči jezdecov... Vojska drvi dalje, brezštevna je, brezkončna, polna moči, poguma in samozvesti... Ves osepel, kakor na lita potisnjen in premagan je strmel Stefan na to silno vojsko, vso kipečo od nebrzdane moči. Šumela in bučala je nad njim iz neskončnosti v neskončnost... nad njim slabotnim, strahotnim, med krtinami tavajočim. V gorah je grmeč odmevala zmagovalna pesem o prihodnosti...»

Zvezek zaključuje »Lepa Vida«, ki je prav tako pisateljeva življenjskofilozofska izpoved v obliki drame.

Cankar je prodril v veliki svet. Ni dolgo tega, ko smo videli v monumentalni »Enciclopedia Italiana« posvečeno celo kolono našemu pisatelju. Če tuji tako časte Ivana Cankarja, je pač, če že drugje ne, dolžnost vsakega našega inteligenta, da njegove spise uvrsti v svojo knjižnico. Prepričani smo, da si jih bo osvojilo sedam tudi vse naše ljudstvo, morda v izboru, ko bo čas za to. F. T.

Prof. Babić o sodobnem hrvatskem slikarstvu

Snoči je predaval na ljubljanski univerzi zagrebški umetnik, prof. Ljuba Babić, o sodobnem hrvatskem slikarstvu. Predavanje je začel v

prinašajo občini vinopivci. Občinska trošarina na vino in vinški mošt, ki znaša 1 Din pri moštu ter Din 1,50 pri vinu, bo prinesla 1.650.000 Din, trošarina na žganje samo 60.000, na pivo 200.000, na šampanjec pa 5000 Din. Uvoznina, ki se pobira od vsega uvoženega blaga, je predvidena z donosom 1.150.000 Din. Donos naslednjih davščin sega daleč pod milijon: večja poraba vode bo prinesla 700.000, tržnina 500.000, davščina na vozila 250.000, prirastkarina 250.000, veselični davek 180.000, vodarina okoljskih občin 120.000, tehtarina 120.000, vodomerščina 150.000, zamudne obresti 100.000, seimišna pristojbina 70.000, komisij-ska pristojbina, ki jo plačujejo stranke za gradbene, obrtne in higijsne komisije, 60.000, pašni davek 90.000, opominarina in rubež 25.000, občinske takse 30.000 in plovšina, ki jo plačujejo splavi pri pristaniku, 14.000 Din.

□ Razpis dveh mest. Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje mesto inženirja za visoke stavbe z dovršeno tehniško fakulteto, s predpisanimi državnimi izpiti ter nekoliko leti prakse, ter mesto tehniškega uradnika III. kategorije z dovršeno nižjo srednjo tehnično šolo ali drugo odgovarjajočo strokovno izobrazbo (na pr. zidarski mojster), prav tako z nekaj leti prakse. S prilognimi opremljene prošnje je vložiti pri mestnem načelstvu najkasneje do 15. januarja 1934.

□ V trčovalni živil Josip Skaza, Glavni trg — Rotovž, dobite dnevno namočeno polenovko in prva kislo zelje.

□ Povečanje Ježekove tovarne. Češka tovarna strojev v Blanskem K. Ježek ima v Mariboru podružnično tovarniško podjetje, ki izdeluje stroje ter ima lastno livarno. Lastniki Ježekovih tovarn so se sedaj razdružili ter je mariborsko podjetje prevzel g. Ježek sam, ki ga namerava znatno razširiti in modernizirati.

□ Novi stanovalci zaslonostanovanjskega poslopja v Metelkovi ulici so se že vselili. Skupno je v hiši 32 družin, po večini takih, ki že dolgo niso imeli prave strehe nad glavo.

□ V Radvanju še ena tekstilna tovarna. Novo tkalnico v Radvanju poleg falske stikalne postaje že opremlja s stroji. Kakor se doznava, se bo v neposredni bližini pričela graditi še ena nova tekstilna tovarna.

□ Žrtvi poledice. V Gozdni ulici na Pobrežju je zdrsnil na ledenih tleh osemletni učenec Franc Kristan — si pri padcu zlomil desno nogo pod kolonom. — V Selnici se je ponesrečila delavka Terezija Jurej. Padla je na ledeni cesti ter si zlomila roko v zapestju. Oba ponesrečenca se zdravita v tukašnji bolnišnici.

□ Proti mučenju živali. Neki Bosanec je prišl v Maribor tropo gačajočih gosi, ki jih sedaj goni po zamrzlih cestah predmestja ter zamenjuje za staro obleko. Ubože živali so napol zmrznjene in se stradane ter mu čestokrat kar cepajo na cesti, otrple od mraza.

Celje

□ Umrli je v Gosposki ulici št. 24 v 78 letu starost ga. Ma s lo Josipina, zasebnica. Pogreb bo jutri, v petek, ob 3 popoldne. Naj počiva v miru!

□ Zadržno-knjigovodski tečaj se je vršil v Celju v dneh od 11. do 16. t. m. Tečaja, ki ga je priredila Zadržna zveza v Ljubljani, se je udeleževalo stalno okrog 30 udeležencev, v petek je bil tečaj za nadzorstvo z okrog 50 udeleženci. Predavala sta nadrevzor g. Vlado Pušenjak in revizor g. Anton Urbanija. V petek je predaval ravnatelj Zadržne zveze g. Gabrovšek.

DAMSKI PLAŠCI Din 160.—, 190.—, 220.—, 250.—
MOŠKE SUKNJE Din 190.—, 220.—, 250.—, 360.—
Crep de China modne barve Din 30.—, 39.—, 52.—
KOLBEZEN F. — CELJE, manufakturna konfekcija.

□ Ponarejeni desetinarski kovanci so se pojavili zadnje dni v Celju. Opozarjamo občinstvo, naj bo pri sprejemanju tega denarja previdno. Falzifikati so slabo izdelani in jih ni težko ločiti od pravih.

□ Mestno parno in kadno kopališče bo vsled bližajočih se praznikov odprto 21., 22. in 23. decembra ves dan.

□ Čebelarstva podružnica za Celje in okolice bo imela v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9 dopoldne v sejni dvorani okoliške občine svoj redni letni občni zbor.

□ Pes se je zatekel. Dne 17. t. m. se je v dopoldanskih urah zatekel pes volčje pasme, približno eno leto star k mesarju g. Alojziju Savodniku v Prešernovi ulici 20, kjer ga lastnik dobi.

hrvatskem jeziku in je poudarjal, kako se je že v mladosti seznanil s slovenskim jezikom, čigar muzikalnost in odlično liriko visoko ceni, zato pa se čudi onim, ki proglašajo ta bogati jezik za narrečje.

Predavanje je bilo izredno zanimivo, poučno, stvarno in bogato ilustrirano. Razgrnil je razvoj hrvatskega slikarstva od ilirizma do današnjih dni. Posebej je podčrtal vlogo slikarjev od začetka tega stoletja do danes: ti so osvojili hrvatsko slikarstvo akademizma ter z naslonom na sodobno francosko slikarstvo položili temelje sodobnemu hrv. slikarstvu. Tako je prispele hrv. slikarstvo od tehnične dovršenosti preko secesionistično nadahnjene kroga slikarjev, ki se je zbral leta 1910 okrog Meštrovića, v medvojni in povojni generaciji do stanja, v katerem prihaja vse bolj do izraza hrvatska narava in hrvatski človek. V tej zvezi je posebno poudaril pomen skupine »Zemlja«, ki jo vodi K. Hegeđušić. Razume se, da je pri tem odkazal zgodovinsko razvojno mesto skupini »Trojice«, kateri pripada on sam — in ki pravkar razstavlja v Jakopičevem paviljonu. S svojo visoko tehnično kvaliteto stoji ta skupina kot eden temeljnih kamenov razvoja hrv. slikarstva med pionirjem čistega slikarstva med Hrvati, Kraljevićem, in skupino »Zemlja«.

Hermann Bahr je duševno neodzdravljivo zbolel. Kmalu po 70 letnici rojstva, ki jo je letos obhajal, je H. Bahr duševno klonil. Na vsa pisma je odgovarjal njegova žena, s svetom je prekinil sleherni stik. Zdaj pa prihajajo poročila, da je povsem brezdušen, svoje okolice ne pozna več, spomin ga je popolnoma zapustil; od 70 letnega jubileja dalje ni zapisal niti ene vrste več. Najbolj tragično pa je seveda to, da ima H. Bahr izredno zdravo telesno konstrukcijo, na drugi strani pa so zdravniki nad duševno ozdraviljivo povsem obupali.

Nesreče leta 1933

V začetku januarja leta 1933 je zgorel veliki francoski parnik »Atlantique« (zgoraj na levi). — V Berlinu je zgorel nemški parlament. Kdo je prav za prav požar povzročil, se še danes ne ve. Da je zažgal van der Lubbe, je znano, ker je pred sodiščem priznal. Kdo ga je nagovoril, se ne ve (v sredi). — Konec marca se je ponesrečil velik ameriški zrakoplov Akron, ko ga je ponoči zajel vihar. Vse moštvo, razen štirih, je mrtvo. Zgoraj nadesni pospravljajo ostanke. — V Neukirchenu je eksplodiral gazometer. Ubilo je 56 ljudi (spodaj na levi). — V glavnem mestu Kube v Havani je skoro vse leto divjala državljanska vojna (spodaj na desni).

Katoliško misijonsko delo - v pragozdovih ob Amaconki

Niti ena misijonska pokrajina na svetu ne more trditi, da ima dovolj misijonskega osobja na razpolago. Nekatera okrožja trpijo manjše, druge večje pomanjkanje potrebnih moči. Ena takih pokrajin je apostolska prefektura Telfe sredi bujnih pragozdov ob Amaconki v južni Ameriki. Tukaj oskrbuje kakih dvajset misijonarjev sv. Duha, največ v čolnih, okoli 90.000 duš na ogromnem ozemlju, ki meri 4.500 kvadratnih kilometrov. Ko pa pride še smrt in napravi novo vrzel v tej junaški četi, postanejo težave še večje. A junaki ne obupajo, marveč trpe in vztrajajo dalje.

Da bi si pomagali v tem težavnem položaju, je apostolski prefekt msgr. Barrat prišel na misel, da si poišče pripravnih laičnih oseb, ki bi učinkovito pomagale v težkem misijonskem delu. To pomoč je našel v mladih deklicah svoje kršćanske občine. Izbral je najboljše in jih pripravil za ta svojevrstni poklic. Nato jih je razposlal v skupinah po tri v razne vasi, kjer so nekatere ponekod imele

tudi skromne kapelice. Tam jih misijonarji vsakih štirinast dni obiščejo.

Potovalne katehizistice so se nastanile v vasi, v hiši, ki jo je izbral v ta namen apostolski prefekt, in so tam živele samo od miloščne vernikov ter pripravljale otroke na prvo sveto obhajilo. Poleg tega so poučevale v pisanju in čitanju in učile prebivalce o najnujnejših zdravstvenih zadevah. Po pet, šestmesečnem delovanju po vaseh so se katehizistice vrstile na glavno misijonsko postajo, kjer so se telesno in duševno odpočile in se pripravile za novo apostolsko delo v drugih vaseh.

Seveda bi bilo pri vsem tem zaželeno, da bi se te deklice prej pripravile za svoj apostolat v pravem noviciatu pod vodstvom ženske redovne osebe. Toda to je sprito pomanjkanje denarnih sredstev in osebja zagainkrat, žal, nemogoče. Za enkrat se je treba omejiti na to ustanovo potovalnih katehizist, ki so našle pri ljudstvu prijazen sprejem in hvalevredno priznanje. (Fides.)

270 biserov v človeku

V bolnišnici v Oslo, glavnem mestu Norveške, so te dni operirali moža, ki so v njem našli 270 biserov. Mož je zbolel na obistih. Trpljenje je bilo vedno večje. Nazadnje so se zdravniki odločili za operacijo, češ, da ima mož kamne v obistih in da ga more rešiti le operacija.

Ko so ga odprli, so zdravniki šele ugotovili, da obisti niso otekle, ampak da je na drugi strani obisti zrasel čuden tvor, ki je visel na obistih ko nekaj grozd. Ta »grozd« pa je bil sestavljen iz 270 biserov, med katerimi so bili najmanjši veliki le 0,8 mm, največji pa 1,4 mm. Ko so mu to odstranili, so rano zopet zašili.

Zdravniški senzaciji je sledila kemična. Po zamezne dele tega čudnega tvora so preiskali z mikroskopom. Začuden je ugotovili, da imajo ti biseri prav take črte in da se svetloba na njih ravno tako lomi kakor na pravih japonskih.

Japonski biseri pa so sestavljeni v glavnem iz 90 odstotnega kalcijevega karbida. Drugih 10 odstotkov pa iz organskih snovi.

Biseri pa, ki so tičali v norveškem možu, so bili le v tretjini iz kalcijevega karbida, v drugi tretjini iz fosfatov, kakršnih v drugih biserih ni, zadnjo tretjino pa so sestavljale organske snovi.

Veliki oceanski parniki v ledu. Parniki, ki prihajajo sedaj v pristanišča, nosijo seboj debele ledene oklepe, kar jih zelo ovira pri vožnji. V lukah morajo odstranjevati ta led z ladij samo tako, da jih polivajo s vrelo vodo, kakor nam kaže podoba

Pisatelji za reveže

Za brezposelne, oziroma sploh v dobrodelne namene podpisujejo zdaj pred prazniki razni češki, slovaški, nemški pisatelji in pesniki svoja dela. Zberejo se pri svojem založniku ali sploh pri knjigarju in tam »prodajajo« svoje podpise v dobrodelne namene in — sebi v reklamo. Če bi se kaj takega uvedlo v Ljubljani, priporočam, da se našim literatom pridružijo tudi — prevajalci, da ne bo gmojni uspeh preberaški... Polem bo podpisovanja dovolj. S. V.

Otroke ranjenega vojakov išče

Upravnik dobrodelnega fonda za angleški pomorski bataljon je pred tedni objavil to-le skrivnost:

Ze več let imajo v zapisniku dobrotnikov za to ustanovo neznanega Nemca, kateri redno vsak leto prispeva za to zbirko. Nemec, čigar ime je upravi znano, želi, da njegovega imena nihče ne izve. Le to so vedeli, zakaj tako delo, pa so o tem molčali. Sedaj so to objavili:

Neznani Nemec je bil topniški častnik na Sommi leta 1917. Bil je zraven, ko so Nemci ujeli hudo ranjenega angleškega topniškega seržanta. Komaj nekaj korakov od častnika se je ujeti seržant hudo ranjen zgrudil. Nemški častnik je pomagal angleškemu ujetniku na nosilnico, na kateri so seržanta potem odnesli. Med tem ko je častnik polagal ranjenca na nosila, je ranjencu padla iz žepa fotografija. Pobral jo je, pogledal in videl podobo dveh ujetnikovih otročičev. Ta pogled ga je tako pretresel, da si je podobni obeh otrok utisnil globoko v spomin. Med vojno je vedno mislil na tista dva otroka in ves čas po vojni. Vedno si je prizadeval, da bi našel njunega očeta. Zaman. Niti njegovega imena ni mogel več ugotoviti, da bi stopil z njim v zvezo.

Ker mu je to nemogoče, zato vsako leto daruje večje zneske za sirote bojevnikov tistega bataljona. Angleški zavod mu je poslal fotografije vseh sirot bojevnikov svojega bataljona. Nemcu se je izpočetka zdelo, da je spoznal dva otroke. Vendar se je izkazalo, da se moti.

Leta 2000 bo poletje mraz

Bivši član ogrske pomorske akademije prof. Hanko je izdal knjigo o »astro-meteorologiji« in »astro-seismologiji«. V tej knjigi trdi, da vremenske spremembe povzročajo vpliv zvezd na tople in mrzle vetrove. Hanko trdi, da mu je mogoče na podlagi proučevanja, kako krožijo zvezde, prorokovati vreme čela leta naprej. Za bližnjo bodočnost to-le prerokuje:

Prvi trije meseci prihodnjega leta bodo zelo mili. Poletje bo precej vroče. Poletje leta 1935 pa bo zelo hladno. Od 1935 pa bo temperatura vedno bolj padala. In poletje leta 2000 bo poletje hudo mrzlo.

Kako bo poletje leta 2000, to nas danes še precej malo zanima.

Piccardovi načrti z vsemirjem:

V petih urah iz Evrope v Ameriko

Dne 28. maja 1931 je s svojim balonom poletel v vsemirje belgijski profesor Piccard. Medtem so njegovo slavo zatemnili Rusi in Američani. A prof. Piccard se pripravlja na nov polet v stratosfero. Sedaj misli Piccard tako-le napraviti:

Njegovo gondolo bosta nosila dva balona, dokler ne pridejo kakih 9000 m visoko. Nekako v tej višini bi večji balon odklopil, da bi padel nazaj na zemljo. Manjši balon, ki bi na njem bila pritrjena gondola, bi se pa dvigal. Piccard računa, da bi mogel tako priti 25.000 m visoko. V taki višini bi mu bilo lažje odkriti skrivnost višinskih žarkov. Obenem bi potolkel ruski višinski rekord, Piccard bi bil že v drugič zletel, a ima razne težave, največ zaradi denarja. Sedaj pravijo, da bo poletel še le čez kakega pol leta. V tem bodo menda Rusi že dvakrat zleteli v stratosfero.

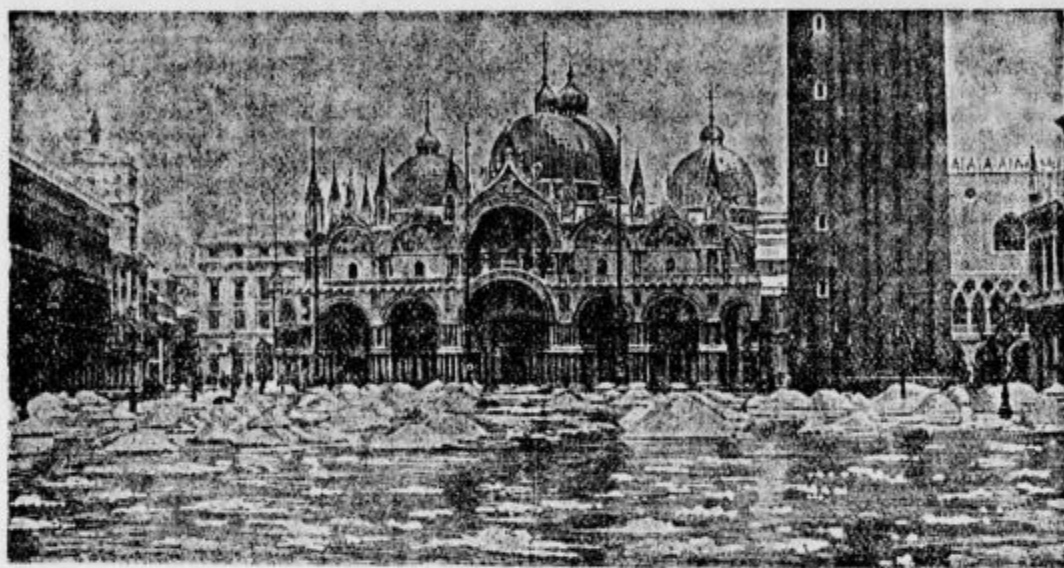
Prof. Piccard ima s svojimi poletji v vsemirje še druge načrte. Misli že na čas, ko bodo po stratosferi lahko brnela vsemirska letala namesto okornih balonov, ter prevažala popotnike. Piccard pravi, da bo treba za ta namen graditi posebna letala iz

aluminijeve zmesi. Tako letalo bo kajpada dobro zaprto, da ne bo mogel iz njega uhajati zrak in da ne bo vanje prihajal mraz. V kabinah za potnike bodo pritrjene bombe s kisikom, da bo vedno dovolj zraka za dihanje. V teh višavah, kjer je strašen mraz, bo treba letalo tudi segrevati. To bo opravljal ali elektrika ali pa koncentrirani sončni žarki, katerih je gori vedno dovolj, ker tam ni nikdar megle in oblakov. Za razgled bi bilo treba napraviti odprtine, katere bi zapirale debele žipe. Kabine bi morale imeti srednje velike daljnogleda za opazovanje nebesa, kar bo tam znatno lažje kakor pa z zemlje, kjer pogled ovira onečiščen zrak.

Vsemirska letala bi smela leteti še le v višini 15 do 16 km. V tej višini namreč ni vremenskih nezdor; tam so vedno enaki vetrovi in vedno enak mraz. S tem bi odpadlo tisto, kar letalstvo v nižjih plasteh najbolj ovira.

Taka letala bi lahko frčala po nebesu z naglico 1000 do 2000 km na uro. Vsekakor bi v petih urah lahko priletela iz Evrope v Ameriko.

Benetke v ledu in snegu

Benetke v ledu in snegu. Mraz, ki je zajel vso Evropo, ni prizanesel niti topli Italiji. Markov trg v Benetkah, ki je drugače tako lep in živahen, vidimo na podobi vsega v ledu in snegu

Francosko vodno letalo kliče na pomoč

V nedeljo je francosko vodno letalo s štirimi potniki zletelo iz Alžira proti Marselju. Ker se je letalu pokvaril motor, se je spustilo na morje ter pričelo brezžično klicati na pomoč. Klic na pomoč so vse nedeljo slišale radio postaje. Ladje so hitele na pomoč. Toda zaradi hudega snežnega meteža in megle niso mogle najti letala. V nedeljo zvečer je posadka z letala brezžično sporočila, da so slišali tulenje sirene z ladje, katere je plula mimo, a jih ni opazila. Ker pa je bila gosta megla, niso spustili z letala raket, ker bi jih nihče ne bil videl.

Ko je v nedeljo zvečer napočila tema, so morali iskanje ustaviti do ponedeljka. Dosele še ni poročila o usodi ponesrečenih letalcev.

Vžigalica, s katero 20 krat prižgeš

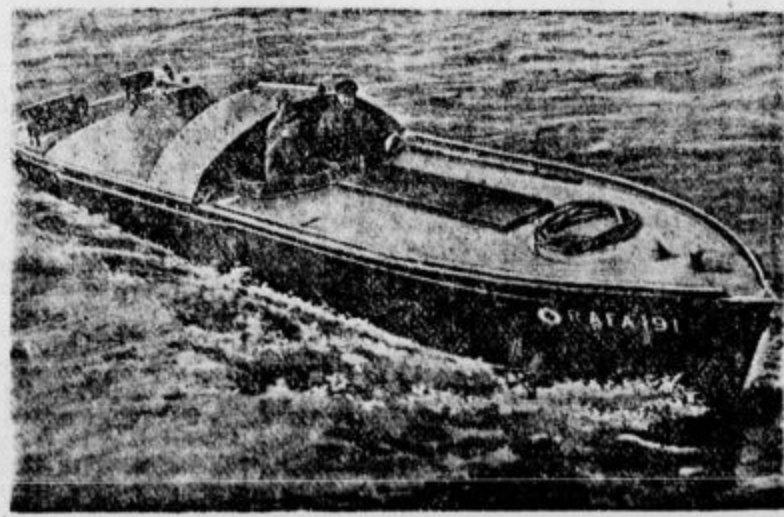
Kakor poroča »Pforzheimer Anzeiger«, sta dva meščana v Pforzheimu na Nemškem iznašla novo vžigalico. Ko prižgeš, je ne vržeš proč kakor doslej, ampak jo spraviš za drugič. Dolga in debela ni bolj kakor navadna vžigalica. Narejena pa je iz neke snovi, ki gori skoro brez pepela, brez duha in brez dima. S tako palčico lahko 20 krat prižgeš. Okrog palčice so narejeni ozki kolobarji, ki so mesto vžigalne kapice. Teh kolobarčkov, ki so vsakega po vsej vžigalici, je 20. Ko prvič prižgeš, prižgeš prvi kolobarček, ki gori toliko časa kakor lesena vžigalica. Palčica pa je spravljena v kovinskem tulku, iz katerega moli le en kolobarček. Ko to pogori, palčka ugasne. Ta palčka je mnogo cenejša ko 20 lesenih vžigalic. — No bomo videli!

Novice iz filmskega sveta

V Hollywoodu bodo filmali Puccinijevo opero »Tosca«, kjer bo pel Ramon Novarro. V Parizu skotčujejo snemanje »Seviljskega brivca«. Do sedaj se filmane opere niso posebno obnesle. — Pisa elj Wells dela na filmu, ki naj bi nazorno kazal, kako se bo vodila prihodnja vojna. — Kdo je večji častilec kina? Francija ima okoli 4000 kinematografv. Nemčija okoli 5000. Ali v francoskih je 2 milijona 100.000 sedežev, v nemških pa samo 1 milijon 900.000. — V Stockholmu so odprli razstavo na čast »severni zvezdic« — Greti Garbo. Razstav-

Zivi cilj za bombe.

Angleška mornarica je uvedla za strelne vaje žive cilje. To so čolni, ki so tako zgrajeni, da se ne potopijo. Gonijo jih motorji 3000 konjskih sil, da silno naglo drže po morju. V čolnu sede trije možje, ki vodijo čoln. Zaravnavani so z debelimi jeklenimi ploščicami. Angleške bombe za vaje so težke 8 do 11 angleških funtov in iz litega železa. Ko zadenejo, povzročijo črn dim. Ker te težke bombe mečejo na te žive in premikajoče se cilje celo z višine 5000 m, je jasno, da služba moštva v teh čolnih kljub jeklenim ploščicam ni brez nevarnosti.

ljene so njene fotografije in — toaletne iz njenih prvih filmov! — Ameriški komik Buster Keaton je prišel v Evropo vrlet svojo filmsko kamero, Poljak Jan Kiepura pa je odšel v Ameriko, da tam nastopi v štirih filmih. — Gaumontov koncern pripravlja ciklus kratkih filmov, ki naj bi bil kot potpisni dnevnik moža, ki potuje iz Marseille na Daljni vzhod in čez Severno Ameriko nazaj v Marseille. Filmi bodo dolgi 300 m, celi ciklus se bo imenoval »Ura spoznavanjac«. S. V.

Evgen Čen, bivši zunanji minister kitajske vlade, ki je organiziral oboroženi odpor proti Japoncem, je prestopil v tabor komunistov in sprejel zunanje ministrstvo kitajske komunistične vlade.

Gibraltar slab za obrambo

Pred nedavnimi so se vršili pred Gibraltarjem manevri angleške vojne mornarice, ki so pokazali, da bi se ta največja trdnjava britanskega imperija ne mogla v slučaju vojne dolgo držati. Napad bombnih letal bi uničil že v teku osem minut vse destilacijske naprave in obsejnim trdnjavskemu pasu in posadki bi kmalu zmanjkalo vode. Trdnjavski vodnjaki bi ne zadoščali potrebam. Tudi 54.000 ton sirovega olja bi zgorelo in bi ogenj zajel vsa trdnjavska poslopja. Edino municijska skladišča in vojašnice, ki leže 45 metrov pod zemljo, bi bile varne pred bombami sovražnih letal. To je sicer velikega pomena, ker je v vojašnicah prostora za 50.000 mož, vendar pa so števile napake te ogromne britanske trdnjave angleške vojaške strokovnjake nemalo razočarale, saj je Gibraltar ključ do Sredozemskega morja in jugovzhodne Evrope.

Odpri smo novo prodajalno v Ljubljani VII.

BAT'A Šiška -- pri Stari cerkvi

BATA

Sport

Občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze

Prefekti soboto in nedeljo se je vršil v Belgradu zasedanje in mestoma zelo buren občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze. Kako napeta je bila situacija tekom celotnega zasedanja, najbolj dokazuje dejstvo, da je trajal do ponedeljka kar do 4 jutraj. Pri tem obnem zboru so bile sklenjene oziroma sprejete tri važne stvari: 1. Sklep JNZ v Haškovi zadevi je bil razveljavljen oziroma občni zbor je z veliko večino ugodil pritožbi Haška glede tekem z Jugoslavijo in Vojvodino. Hašk se je vsled tega plasiral na tretje mesto v državni ligi. 2. Liga tekmovalcev ostane. Imeli bomo torej ligo osmih klubov, ki bodo igrali prvenstvene tekme v prihodnjem letu. 3. Sodniki so dobili avtonomijo. Sicer so prodrli simpatizerji tega predloga a prav neznatno večino, a prodrli so le. To je največji uspeh, ki ga more beležiti ta občni zbor. Kajti toliko pritožb kot jih je bilo v zadnjem času pri nas baš radi sodnikov, jih zlepa nismo drugje videli. Sedaj upamo, da bo tudi v sodniških sekcijah zavladal red in da bodo naši sodniki sodili odsej po svoji najboljši vesti, strogo objektivno ne glede na oboje in klub. Na sodnikih pa je, da se to res zgodi.

Končno je občni zbor napravil sklep, ki pooblašča upravni odbor zveze, da začne izdajati zvezni »Službeni list«. Še vedno drugih manj važnih sklepov so napravili kakor zmanjšanje sodniških taks, zmanjšanje kazni nekaterim igralcem in sodnikom, glede sodelovanja srednješolcev v nogometnih klubih, glede dolgov podzvez itd. Za predsednika v novem upravnem odboru je bil ponovno izvoljen g. Boža Todorović iz Belgrada.

Smučarski tečaj v hotelu Sv. Janez ob Boh. jezeru priredi SPD od 25. dec. do 1. jan. in sicer za začetnike in manj izvežbane smučarje. Snega je nad 1 m, pola do planinskih koč so že dobro pregažena. Odlične terenske prilike v okolici, na razpolago je tudi drsališče. Planinske kočje na Planini Vozel (1050 m), Govnača (1400 m), planini na Kraju (1500 m) ter kočji pri Triglavskih jezerih odpre. — Cene so solidne: od 55—66 Din dnevno. Udeleženci tečaja imajo popust. Informacije daje in sprejema prijave SPD Ljubljana, palača Grafičke, tel. 2903 ter gospa Marica Jeraš, upravitelica hotela Sv. Janez ob Boh. jezeru. Tečaj vodi zvezni smučarski učitelj I. Kveder.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD 20. decembra telefonično

Bistrica, Boh. jezero: —14°, oblačno, sneg suh prišči, snega 30 cm na 70 cm podlage, smuka idealna. — **Kranjska Gora-Rateče-Planica:** —15°, jasno, mirno, sneg sreč, 140 cm snega, sankališče uporabno, smuka idealna. Vrhovi in Tamar 850 cm prišča. — **Bled-jezero:** —13°, jasno, smuka idealna. — **Mojstrana:** Jasno, sneg suh, smuka prav dobra, ekakalnica uporabna, izgledi za ture izborni. — **Sodražica:** 19. dec. —12°, 110 cm snega na podlagi, drobno mede, sneg suh prišči, smuka dobra, izgledi za praznike prav dobri. — **Rogaška Slatina:** —8°, oblačno, snega 25 cm, smuka zelo dobra. Boč pri Logarjevi koči: nad 50 cm snega, smuka idealna, sicer kot v Rogški Slatini.

Kofce: Temperatura —12°, snega 120 cm. smuka dobra, pot iz Tržiča na Putehof izgažena.

*

Smučarski klub Ljubljana. Danes ob 18 važen zasedanje tekmovalcev-ječajnikov II. skupine v klubski sobi. Polnoštevilnost Seja tehničnega odbora istolam jutri ob 20. Smuk.

Bogat mednarodni nogomet v prihodnjem letu. Posamezne države so sestavile nogometni program za prihodnje leto in med njimi je bilo sklenjenih že čela čuma mednarodnih srečanj in tudi nekaj takih, ki bodo veljale obenem kot izločilne tekme za svetovno prvenstvo. Doselej so znane te-le tekme:

Januarja: 14. Nemčija-Madžarska v Frankfurtu. 19. Rumunija-Turčija v Stambul. 21. Belgija-Francija v Bruslju. 21. Budimpešta proti Parizu v Parizu. 27. Rumunija-Grčija v Atenah. Februarja: 10. Anglija-Škotska v Glasgou. 11. Avstrija-Italija v Turinu. 11. Madžarska-Bolgarija v Sofiji. 11. Berlin-Budimpešta v Budimpešti. 13. Belgijska armada-francoska armada v Bruslju. 18. Pariz-Praga v Parizu. 18. Zapadna Nemčija-Ligue du Nord v Lille. 24. Belgijska armada-angelska armada v Londonu.

Marca: Francija-Švica v Parizu. 11. Fran-

Gospodarstvo

Obrestna mera v Sloveniji

Obrestna mera za kmetijske dolgove je urejena sedaj z zakonom dne 22. novembra in znaša za denarne zavode 6.02%. Za vse ostale dolžnike pa znaša obrestna mera največ 5% nad obrestno mero za eskont pri Narodni banki Sicer je sam g. ministrski predsednik napovedal znižanje pri obrestni meri Narodne banke, vendar tega znižanja še ni in se je ravnanje pri določitvi obrestne mere po sedanjem eskontu, ki znaša 7.5%. Maksimalna obrestna mera z vsemi postranskimi dajatvami (upravni stroški, provizija itd.) je torej 12.5%.

V nedeljo smo že objavili proglas obeh združenih zvez v Ljubljani, kjer priporočata maksimalno obrestno mero 9.5%, torej 2% nad eskontom Narodne banke. Sedaj je bila obrestna mera za posojila pri naših združenih različna: najmanjša je bila 6.5%, najvišja pa 11—12%. Na bivšem Kranjskem je bila obrestna mera najnižja, sledila je Stajerska z nekoliko višjimi obrestmi, najvišja pa je bila obrestna mera v Prekmurju, kjer je znašala 10—12%.

Izbojisanje v svetovni trgovini. Najnovejši statistični mesečni Društva narodov kaže, da je v oktobru letos bil ves svetovni uvoz višji za 8.3% kot v aprilu 1933. Povečanje izvoza pa znaša celo 16.3%. Toda kljub temu povišanju je svetovni uvoz v oktobru letos znašal samo 36% vsega uvoza leta 1929 in izvoz 37% povprečnega mesečnega izvoza v letu 1929.

Znižanje diskonta na Finskem. Finska narodna banka je znižala diskont od 5 na 4.5%. To je najnižji diskont od leta 1912 dalje.

Glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine izdaja svoj Glasnik, ki izhaja štiriinajstredno že od postanka zavoda dalje v smislu zakona o njegovi organizaciji, ker si uspešnega delovanja zavoda brez dobro organizirane poročevalske službe ni mogoče misliti in ker je Zavod v prvi vrsti poklican, da opravlja tako službo (sicer mu pa to nalaga tudi zakon sam). Glasnik zavoda bo izhajal tudi v bodoče. Ker pa se je pokazala potreba, da prinaša hitreje za vse gospodarsko važne informacije, bo izhajal namesto dvakrat na mesec trikrat (namesto vsakih 14 dni že vsakih 10 dni), in sicer že s 1. januarjem. Tako uvozniki kot izvozniki bodo našli v njem mnogo informacij, ki jih potrebujejo za svoje posle.

Borzo

Dne 20. decembra.

Denar

Med devizami so danes bili višji tečaji Berlina, Bruslja, Londona, New Yorka, Pariza in Prage. Neizpremenjen je ostal tečaj Curliha, popustila sta pa Amsterdam in Trst.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.10, na zagrebški po 9.045 in belgrajski po 9.05 in 9. — Grški boni so notirali v Zagrebu 35 bl in v Belgradu 35.25—35.50 (35.25).

Ljubljana. Amsterdam 2302.63—2313.99, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 797.18—801.12, Curli 1108.35—1113.85, London 186.80—188.40, New York 3616.61—3644.87, Pariz 224.63—225.75, Praga 170.12 do 170.98, Trst 300.57—302.97.

Promet je znašal v Zagrebu brez kompenzacij 52.375 Din.

Curli. Pariz 20.2675, London 16.90, New York 329.25, Bruselj 71.90, Milan 27.17, Madrid 42.25, Amsterdam 207.30, Berlin 123.40, Dunaj 72.80 (58), Stockholm 87.15, Oslo 84.90, Kopenhagen 72.50, Praga 15.35, Varšava 58, Atene 2.96, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

London. New York 5.1275, Pariz 83.375. Zlato v Londonu 126/9 s premijo 9 penijev.

cija Btim-Švica Btim v Lausanni. 11. Belgija-Nizozemska v Amsterdamu. 11. Španija-Portugalska (za svetovno prvenstvo) v Madridu. 11. Nemčija-Luksemburška (za svetovno prvenstvo) v Luksemburgu. 18. Španija-Portugalska (za svetovno prvenstvo) v Lizboni. 25. Avstrija-Švica (meddržavni cup) v Zenevi. 25. Češkoslovaška-Francija v Parizu. 25. Rumunija-Ceškoslovaška (meddržavni cup) v Pardubicach. Italija-Grčija (za svetovno prvenstvo) v Italiji.

Aprila: 2. Nizozemska-Irska (za svetovno prvenstvo) v Amsterdamu. 14. Anglija-Škotska v Londonu. 15. Francija-Luksemburška (za svetovno prvenstvo) v Luksemburgu. 15. Češkoslovaška-Poljska (za svetovno prvenstvo) v Pragi. 22. Avstrija-Madžarska na Dunaju. 22. Pariška liga-Škotska.

Povprečna obrestna mera za posojila je bila, lahko rečemo, doslej pri slovenskih združenih okoli 8% in ne pomeni nova ureditev posebnih izprememb. Edino nekatere posojilnice v mestih in na Stajerskem bodo morale iti z obrestno mero dol. Brez izjeme pa bo znižana obrestna mera v Prekmurju.

Sedaj objavlja Društvo bančnih zavodov skupaj z Zvezo jugoslovanskih hranilnic, da je najvišja dovoljena obrestna mera za banke, torej denarne zavode na delniški podlagi z 12.5%, torej 5% nad obrestno mero Narodne banke. Najvišja obrestna mera pri regulativnih hranilnicah pa znaša 3% čez eskontno obrestno mero Narodne banke, torej znaša maksimalna obrestna mera 10.5%.

Na ta način je bila v Sloveniji najprej urejena obrestna mera na podlagi novih zakonov, tako da je najnižja maksimalna obrestna mera pri združenih 9.5%, pri regulativnih hranilnicah 10.5% in pri bankah 12.5%.

Vrednostni papirji

Tendenci za državne papirje je oslabela, edino vojna škoda je čvrsta in nadaljuje svoj dvig. Tudi promet je znaten edino v škodi, dočim je v ostalih državnih papirjih slab. Na zagrebški borzi je bilo danes prometa: 2000 kom. vojne škode, 1000 dol. 7% Blera ter 100 delnic Priv. agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 53 den., agrarji 26 den., vojna škoda 295—297, begl. obv. 37 den. 8% Bler. pos. 38—42, 7% Bler. pos. 35—37, 7% pos. Drž. hip. banke 52 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 53—56, agrarji 26.50—30, vojna škoda 296—297 (295, 295.50, 296), 12. 294.50—296 (294, 294.50), 2. 284—288, 6% begl. obv. 37—38, 8% Bler. pos. 37—40.50, 7% Bler. pos. 36—37 (35.50). — Delnice: Priv. agrar. banka 237—240, Impeks 50 d., Trboveljska 105—120.

Belgrad. Narodna banka 3950 bl., Priv. agrar. banka 234—235 (238, 235), 7% inv. pos. 56—57.50, agrarji 28.50—29.50, vojna škoda 296.50—297 (297, 295.50), 12. 294.50—295.50, 6% begl. obv. 37.75 do 38.25 (38.25, 37.25).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je v znamenju popolnega mrtvila. Kupčija je pred božičnimi prazniki popolnoma zamrla, ker je povpraševanje padlo na minimum. Cene moki so popustile na 190—195.

Zahvaljujem se

vsem za množestvilne izraze ljubezni, izkazane pri smrti in pogrebu moje predrage mame, gospe

Marije Marješič

Bog stotero povrni!

Priporočam pokojnico v molitev!

St. Vid pri Brdu, 20. decembra 1933.

Filip Marješič, župnik, sin.

Nestavno hladno vreme

povzroča redno vsem on m, ki trpe na revmatizmu, protinu, neuragiji velike bolečine.

DIANA francosko žganje

vedn osvežujoče učinkuje na ves organizem in povečuje dobroto. — Poskusite enkrat in boste iznenadeni od učinka tega preizkušenega domačega sredstva

PRVA DOMAČA ŽARNICA

Prodajni urad in skladišče
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10
Telefon 33-76. Brzjavi: Jugolampa
Tvornica v Pančevu
Telefon 2-15. Brzjavi: Jugolampa

ZAHVALA. Ker nam je nemogoče se vsakemu posamezno in osebno zahvaliti za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob priliki izgube našega nad vse ljubljene, nenadomestljivega soproga, dobrega očeta, gospoda

Jožeta Krajnc

veleposestnika itd. pri Sv. Juriju v Slovenskih gorah

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, učitelstvu, vsem deputacijam in darovalcem vencev gostilničarske in mesarske zadruge, trgovskega gremija, lovskega društva, cerkveno-konkurenčnega odbora in občine Jurovski dol.

Nadalje se zahvaljujemo domačim pevcem za zapete žalostinke in končno vsem, ki so v teh težkih urah z nami sočustvovali in nam lajšali tužno bol in vsem, ki so spremili našega najdražjega v tako častnem številu do preranega groba.

Sv. Jurij v Slovenskih gorah, dne 15. decembra 1933.

ZALUJOČA RODBINA KRAJNC.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

4. septembra 1918.

Danes sem se v knjižnici ves dan ukvarjala z otroci. Malčki so moja strast. Samo med njimi se zdaj dobro počutim. Otroci prihajajo večinoma vsaj razcupeni, sestrskani in umazani v knjižnico. Mnogi so brez staršev. Tako pride zdaj večkrat k meni ubogih šest otrok inženjerja Abrikosova, ki so ga kot talca z ženo vred ustrelili. Znanci so vzeli otroke k sebi, po enega, toda kdo se bo dalje zanje brigal? Može služijo, žene letajo po vaseh, da dobivajo živila v zameno, otroci ostajajo sami; in ker je v naši knjižnici bralnica za otroke, prihajajo trumoma k nam. Tu jih ogleštam, umijem, jim dam malo jesti, če imam sama kaj, jim pripovedujem pravljice. Pravijo mi »Mamica za vse« in prejela sem že od mnogih staršev za hvalna pisma. Seveda me večinoma to zelo utruja. Toda da me ima toliko ljudi rado, me navdaja z velikim zadovoljstvom.

5. septembra 1918.

Danes sem pohitela v Njegovorje, pet vrst daleč, po mleko. Denar sprejemajo kmetje zelo neradi, samo blago bojejo. Strašno so že razvaje. V hiši, kjer sem po dolgem iskanju slednjič dobila mleka, ima posestnik pianino. Dobil ga je v zameno za deset pudov moke. Tudi gramofon je imel in mnogo najfinjšega porcelana. Kmetica no-

si drago baržunasto obleko, ki si jo je seveda prikrojila po svojem okusu. Za dve čudoviti, z roko spleteni brisači sem po dolgem prigrvaranju dobila samo četvrt (3.5 litra) mleka. Za svilen materino bluzo so mi dali po dolgem molodovanju funt zmetka. Na vsako besedo so mi odgovarjali:

»Saj ne vemo, kam z vso navlako, kmalu ne bomo imeli prostora!«

To iztikanje po vaseh za živili imenujejo »meščočničanje« (po besedi mešok = vreča).

6. septembra 1918.

Danes mi je rekel Vadim:

»Alja, ti živiš preveč z razumom, pa premalo s srcem!«

Te besede so me zelo užalile, iz njih je zvenel očitak.

»Sploh sem se zelo spremenil, odkar sem bil na fronti,« je nadaljeval; »studi jaz sem prej mislil, da je znanost najvažnejša stvar, zdaj mi je pa vsa znanost zoprnal! Hoče se mi samo enega, miru, miru! Rad bi imel kje kosček zemlje, oral bi, sejati, živel v solncu in v naravi. Ne maram sploh nič misliti!«

»Vadim, kaj ti je?« sem vprašala, ker se mi je zdelo, da močno diši po žganju.

»Oh, ničeva! Samo malo sem pil, ker se kmalu ločimo. Da, seveda, piti sem se na fronti navadil, ne boš me lahko odvadil!«

Zalostno sem ga pogledala.

»Sploh, zdi se mi, da boš kmalu razočarana nad menoj! Popolnoma sem se odvadil sistematič-

nemu delu in od vseh prejšnjih vrednot ni ostalo nič. Zdaj cenim samo še življenje, golo življenje. Samo živeti se mi hoče, drugega nič, drugega res ne potrebujem ničesar! Za Bogate

»Vadim, spat pojdi!«

»Seveda, bolj je, da grem spat, drugače bom nakvasil še vsakovrstnih neumnosti... To ti moram pa še povedati, da mi ni žal za to, kar sem izgubil, ne za hišo, ne za posestvo... Za nič mi ni žal! Omnia mea mecum porto!« (Vse svoje nosim s seboj!)

»Spat pojdi!« sem rekla odločno.

Šel je. Jaz pa sem premišljevala v sobi, da mi »srečac ne bo lahka.

7. septembra 1918.

Poleg svojih službenih opravil v knjižnici imam še nalogo, ustvariti »skrivno ozračje«. Razen mene služijo v knjižnici štiri dijaki, vsi osamljeni in zapušteni ter strašno sestrskani. S plačo ni mogoče shajati niti tri dni in »meščočničanje ne morejo, ker imajo službo. Zive od tega, kar jim Bog da. Večkrat mi pravi mati:

»Alja, nesi svojim dijakom kaj jesti!«

Potem mi da pečenega krompirja in za vsakega ko črnega kruha. Kečkno veselje zavlađa v knjižnici, ko rečem hišniku Grigoriju, naj postavi samovar, ko pogrnem mizo z belim prtom in vsakemu k čaju pridenem na krožnik ko kruha in malo krompirja!

Stvar se je pa končala tako, da mi je vsak razodel ljubezen. Posebno gniljiv je bil debeli, pegasti Ivan Ignjatjevič, ki tako močno ječlja, ka-

dar je razburjen. Dolgo je trajalo, preden mi je dopovedal, da bi se rad poročil z menoj, ko se mu posreči, da postane načelnik knjižnice.

Naša knjižnica je zelo bogata, radi rekvizicij pri buržuji se je najmanj početvorila. Vsi prostori so polni knjig, ki teže v visokih skladanah na tleh. Toda samo z ruskimi knjigami postopajo kolikor toliko po človeško. Z dragocnimi nemškimi, angleškimi, francoskimi itd. knjigami kurijo peč. Ko sem danes ravno videla, da hoče hišnik sežgati veliko komentirano nemško izdajo kanta, sem prosila načelnika, naj mi dovoli da si dete vzamem: rekel je:

»Prosim, prosim, vzemite si, kolikor hočete! Saj ne potrebujemo tega drekle!«

Mnogo tujejezičnih knjig si vzamem domov. Ker nimamo prostora za nje, jih moram spraviti v vlažno klet.

8. septembra 1918.

Danes sem srečala na ulici inženjerjevo hčer, ki je našemu docentu tako ugajala. Bila je ko smrt. Zaprla so ji oči in tri brate, jih grozno pretepli in potem vrgli v tovarni, kjer so delali, v tekoče železo. Iz maševanja zaradi atentata na Lenina.

V zgodovini menda še ni bilo nič tako groznega, ko je »rdeči teror«, kakor to boljševiki imenujejo, in najbrž tudi nikoli več ne bo. Najgroznejše je, da se boljševiki ne le ne sramujejo morilcev, ki pobijajo na tisoče nedolžnih ljudi, ampak so še ponosni nanje! Moj Bog, ali ni rešitve iz tega pekla?

PST Patent Stopf Twist je nov svetovni patent, ki prinaša gospodinjam velik prihranek na času in denarju.

PST je z navdušenjem sprejelo na milijone gospodinj v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Španiji, Švici, Poljski itd.

PST prodaja na drobno po 7 Din komad veletrgovina z galanterijo Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Posestva

Posestvo
pet minut od cerkve —
tako napredaj. — Jožef
Škorjanc, Sv. Pavel pri
Preboldu.

Obrt

Krušno moko in
rženo moko
veliko svežo,
kapite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Rudjarska cesta 24

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogodnik, Bohoričeva
ulica 5

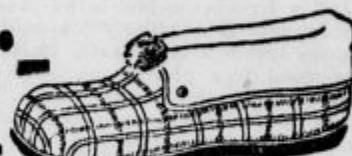
praktična in cenena darila.

D. 28-

Vel 22-25. Topli čevlji iz finega rdečega meltona, podplat iz klobučevine in usnja. Vel 20-30 samo D. 32-.

D. 38-

Zenske copate v lepin deseni, zelo tople, najtlačnejša izdelava D. 48- in D. 65-.

Za moške ro iste cene.

Tudi visoke z zapunko in iz klobučevine (moderne barve).

D. 95-

Topli, ženski, črni melton čevlji, usnen podplat, isti z lakom ali usnjem obiti samo D. 125-.

moški melton čevlji z usnjem obiti D. 145-.

D. 98-

Ceneni moški polčevlji, črni ali rjavi, z usnjem podplat. V boljši izdelavi D. 128-.

D. 110-

Čevlji iz gumijs, z maneto in volneno podlogo, isti z zip-zapiranjem. Črni ali rjavi od D. 135- dalje.

Velika izbira najmodernejših oblik.

Kupite kvaliteto blago!
Ni dražje, ampak znatno trajnejše in boljše.

Oglejte si naše izložbe!

Humanik

Ljubljana, Tyrševa c. 1a, "Petovia"
Maribor, Gosposka ulica 17
Celje, Aleksandrova cesta 1

PUH - PERJE

R. MIKLAUC LJUBLJANA

Dobro orodje polovičen trud, to je odlika britvice

ROTBART

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1-; žentlovanjski oglasi Din 2-.

Najmanjši znesek za mali oglas Din 10-.

Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm vsoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Božična darila

preprosta in fina,
po najnižjih cenah, v obliki izberi pri fa.
F. M. SCHMITT
Pred Škofijo 2 LJUBLJANA Linzarska 4
PRIDITE! PRIDITE!

Službeiščejo

6000 Din nagrade

dobi, kdor mi preskrbi kakršnokoli stalno službo. Pišite upravi »Slovenca« pod »Sposoben« št. 14901. (a)

Plaćilna natakarcia

z dolgoletnimi najboljšimi spricvali išče primerno zaposlitev. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14889. (a)

Vajenci

Vajenca

s primerno šolsko predizobrazbo sprejemam za trgovino z mešanim blagom v bližini Ljubljane. Oskrba v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14890. (v)

Službodobe

Radiotehnika

verziranega, ki je obenem dober prodajalec, sprejemem v prodajalno. Ponudbe pod »Stalna služba« št. 14917 na upravo »Slovenca«. (b)

Prodajalko

z boljšo trgovsko prakso sprejme podružnica Bafa, Otočac, Lika — za 1. januar 1934. Ponudbe na: Bafa, Otočac. Slike se ne vrnejo.

Izurjeno pletiljo

za rokavice sprejme takoj F. M. Rozman, Ljubljana, Zidovska 7. (b)

Dekle

pošteno, varčno, pridno, ki zna kuhati, se sprejme na gostilno. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14914. (b)

Sobarico

perfektno v serviranju, ki zna tudi šivati, sprejme odlična dama. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14908. (b)

Glasba

Klavirje, pianine, harmonije — kupimo — v vsakem stanju. Navesti firmo in ceno. Dežela, poštni predal 101, Ljubljana. (g)

Denar

Vrednostne papirje

kupuje komanditna družba M. Jankole Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-II., telefon 3052. (k)

Najkulantnejša posojila dajemo:

na vloge velebank, vrednostne papirje, vojno škodo državnih bone. Blair-ova posojila in na kurantno blago Nalože iz province promptno izvršujemo Pučka štedion, Zagreb, Meduličeva 31. Tel 90-03. (d)

Vložne knjižice

Ljudske posojil. v Ljubljani kupim. Ponudbe pod »Likvidnost 33« 14825. d »Velika rentabilnost« št. 14918 na upravo »Slovenca«. (d)

Družabnika

ali posojilo išče inženjersko podjetje za razširitev poslovanja (brez investicij). Resnim reflektantom točne informacije, v pogled podjetja dela danes 16 ur dnevno. — Ponudbe pod »Velika rentabilnost« št. 14918 na upravo »Slovenca«. (d)

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje v bližini Tabora se išče. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trije odrasli« št. 14911. (c)

ODDAJO:

Stanovanje s 4-5 sobami, s postranskimi prostori — iščem za 1. februar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14649. (c)

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (f)

Purani

saklani in očisti — se poceni prodajajo dnevno pri

And. Suppanz Maribor, Cvetlična ul. 20.

Šivalni stroj okrogli čolnik, znamke »Singer« — prodaja Boc Jože, Kolodvorska 6. (l)

Luščene orehe

ter mak za potice nudi VID MURKO, trgovina

Meljska cesta 24, Maribor

Za živinorejce

neobhodno potrebno Težakovo olje za živino — se dobi samo pri tvrdki M. Težak, Zagreb Gunduličeva 13 — V rokah od 5 kg za 100 Din po ročki s plačano poštno

Zimske suknje

usnien suknje, najboljši nakup A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Jabolka

najokusnena, plemenita, vzdržna 4, 5, 6 Din. zimski pakovani zaboji 30 do 100 kg povzeto razpošilja: Postržin, Maribor, Gozdna 56. (l)

Vreče

za ogelje in premog, trpežne in močne — nudim naiceneje. Ljudevit Sirc, Kranj. (l)

Ptičjo hrano

prvovrstno, za vse vrste ptic — po znani ceni: Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Kostanj po 1 Din kg

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se bo prodajal na Vodnikovem trgu jedilni kostanj po en dinar kilogram vsak dan do božičnih praznikov. Kompere Milan.

Orehova jedra

najlepše presušena — po 29 Din za kg nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Staro trgovino

dobro vpeljano, prodam radi bolezn. — Ponudbe pod »Dobičkanosno« št. 14915 na upravo »Slovenca«. (l)

Najlepše božično

darilo za Vašo hčerko je otroški »SINGER« stroj Vaša hčerka se lahko udeležiti brezobvezno in brezplačno otroškega tečaja v naši trgovini — Gajeva ulica 3 — poleg nebotičnika — dnevno od 5-7 popoldne. (f)

Več različnih sani

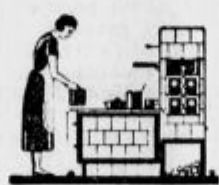
novih, kot zapravljivček ali kot kolesar — na prodaj. Močnik Ivan, izdelovatelj voz, Mengeš. l

Železen štedilnik

»Fera«, malo rabljen — poceni napredaj. Vprati: Livada 23. (l)

Kuhaj dobro in peceni!

NOVA KUHARSKA KNIŽICA
za ceneno in tečno hrano iz domačih pridelkov

1934

Sijajne recepte za dobro in ceneno domačo kuhinjo (nad 200) vsebuje in praktična navodila

Nova kuharska knjižica

ki je ravnokar izšla v založništvu

»SATURN« LJUBLJANA
Gosposvetska cesta 5

Dobi se tudi v vseh večjih knjigarnah.

Cena Din 10- s poštnino vred, če posijete denar v naprej.

Cenj. tvrdkam priporočamo to knjižico kot izredno praktično darilo odjemalkam za Novo leto 1934! Pri večjem odjemu znaten popust!

Čevlarsko delavnico

prodam z inventarjem ali brez. Naslov se poizve: Vodovodna 24. (l)

Kupimo

Vankovrstno

zlato rosnje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Priporočam bogato izbiro negavie, rokavie

spodnjega perila sraje, ovratnice.

Trgovina pietenin, kratke robe in perila

M. PUCHER, MARIBOR, Gosposka 19.

OBVESTILO. V smislu § 2 določil glede hranilnih vlog, obvešča podpisana Ljudska posojilnica v Ljubljani, r. z. z. o. z., svoje vlagatelje, da je na podlagi uredbe ministrskega sveta o maksimiranju obresti z dne 22. novembra 1933 in v soglasju z drugimi denarnimi zavodi znižala od 31. decembra 1933 dalje obrestno mero od hranilnih vlog v tekočem računu na 4%, oziroma od vezanih vlog na 5%. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. — Ljudska posojilnica v Ljubljani, r. z. z. o. z., dne 18. decembra 1933.

Za 20% znižane cene

Dobite damske plašče od 1. do 25. decembra

Nudim Vam pa tudi ostalo blago po zelo znižanih cenah

Otroške nogavice od Din 2-50 naprej	Damske rokavice od Din 13- naprej
Otroške nogavice boljše " 6- "	Moške rokavice " 13- "
Damske nogavice od " 6- "	Moške maie " 27- "
Damske nogavice zelo dobre " 8- "	Moške srajce " 21- "
Otroške rokavice " 9- "	Kravateovratnice " 5- "
	Damske r. h. l. h. " 23- "
	Zimske rube " 32- "

Veliko izbiro čepic, finih kravat, kožnatih rokavie in vse drugo manu-fakturno blago. — Prepričajte se o dobrem blagu in nizkih cenah

J. TOMŠIČ, Ljubljana, Sv. Petra c. 38

Umrla nam je naša zlata mamica in tačča, gospa

Terezija Ogrin

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 22. decembra 1933 ob 3 popoldne iz mrtvašnice ženske bolnišnice v Novem mestu.

Novo mesto — Ambrus — Ljubljana, 20. decembra 1933.

Otroci Anton, Rajko, Bogomir, Viktorija, Terezija, sinaha Elizabeta in ostalo sorodstvo.

Umrl nam je po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v starosti 59. let, naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, tast, svak in stric, gospod

Anton Lovšin

posestnik, trgovec in gostilničar

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, 21. decembra, ob 3 popoldne, iz hiše žalosti Ribnica št. 26, na farno pokopališče v Hrovači.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Ribnica, dne 20. decembra 1933.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI